

377-K

J E L E N T É S

A TANÍTÓ-, TANÍTÓNŐ- ÉS ÓVÓNŐKÉPZŐ-
INTÉZETEK 1933-34. ISKOLAI ÉVI ÁLLAPOTÁRÓL

KÖZZÉTETTE

A TANÍTÓ-, TANÍTÓNŐ- ÉS ÓVÓNŐKÉPZŐ-INTÉZETEK
KIR. FŐIGAZGATÓSÁGA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
93/1935
IV 1152

BUDAPEST 1935

SÁRKÁNY-NYOMDA R.-T., VI., HORN EDE-UTCA 9.

1964 AUG 8

~~3863~~

E 1975

1983 JUN 20

JELENTÉS

A TANÍTÓ-, TANÍTÓNŐ- ÉS ÓVÓNŐKÉPZŐ- INTÉZETEK 1933-34. ISKOLAI ÉVI ÁLLAPOTÁRÓL

B1377

KÖZZÉTETTE

A TANÍTÓ-, TANÍTÓNŐ- ÉS ÓVÓNŐKÉPZŐ-INTÉZETEK KIR. FŐIGAZGATÓSÁGA

~~A budapesti VII. ker.
m. kir. áll. leánygimnázium tulajdona.~~

Alapleltári szám

Szakleltári szám

~~Budapesti Könyvtár és Királyi Magyar Egyetemi és Főiskolai Könyvtár
népiskola
Leftari név
Szakleltari szám~~

B U D A P E S T 1 9 3 5

SÁRKÁNY-NYOMDA R.-T., VI., HORN EDE-UTCA 9.

1970 FEB 8-

B/1377

~~3863~~

Kiadja a Tanítóképzők Királyi Főigazgatósága.

Sárkány Nyomda R. T. Budapest, VI., Horn Ede-utca 9. Tel.: 22-1-90.

Igazgatók: Dr. Wessely Antal és Wessely József.

I. Az 1933/34. iskolai év összefoglaló áttekintése.

A tanítóképzés ügyeinek legfőbb irányításában és felülvizsgálatában személyi változás nem történt. A tanítóképzés ebben az iskolai évben is dr. Szily Kálmán államtitkár felülvizsgálati hatáskörébe tartozott. A tanító-, tanítónő- és óvónőképzés összes ügyeit most is a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium V/a. 2. ügyosztálya intézte. Az ügyosztály főnökét, *Greszler Jenő* miniszteri tanácsost a minisztérium különböző osztályaiban hosszú időn át példaadó buzgalommal és kiváló sikerrel teljesített szolgálata elismeréséül a Kormányzó Úr Ő Főméltósága miniszteri osztályfőnöki címmel tüntette ki. Az ügyosztály helyettes főnöki munkakörét dr. *Damjanovich Lajos* miniszteri osztálytanácsos látta el, az ügyosztály keretén belül pedig a tanítóképzés ügyeinek referense dr. Huszka János miniszteri titkár volt.

A tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek kir. főigazgatóságán személyi változás nem volt.

A tanítóképzői tanári státusban az iskolai év folyamán különböző események és változások történtek. Többen részesültek kitüntetésben, elismerésben és címadományozásban. *Wagner János* nyug. kir. főigazgatót botanikai tudományos munkásságáért a szegedi *Ferenc József Tudományegyetem* tiszteletbeli doktorrá avatta. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága dr. *Becker Vendel* szegedi kir. kat. tanítóképző-intézeti igazgatónak a tanítóképző-intézeti kir. főigazgatói címet adományozta. Miniszteri elismerésben részesültek dr. *Ferenczy Károly*, *Lukács Béla* igazgatók, *Ehrlich Antal*, *Aradvári Béla*, *Orbán András*, *Nagy Vilmos*, dr. *Tóth Antal*, *Baranyai Vilmos* tanárok és *Horváth János* gyakorló-iskolai tanító a Nyíregyházán rendezett tanítói továbbképző tanfolyam rendezéséért és azon kifejtett tevékenységükért. — A Vörös Kereszt Egyesület központi elnöksége *Lukács Béla* igazgatót az Egyesület támogatásáért, *Aradvári Béla* tanárt a vöröskeresztes eszme sajtópropagandájáért ezüst éremmel tüntette ki.

Egyesületek, tudományos társulatok is választottak tanárokat tisztviseleik és tagjaik sorába. Az Orsz. Ref. Tanáregyesület dr. *Papp Ferenc* igazgatót alelnökévé, *F. Kiss István* tanárt ellenőrévé, a Veszprém-vármegyei Történelmi és Néprajzi Társ-

sulat dr. *Tóth* Ferenc tanárt titkárává választotta. *Drozdy* Gyula gyakorló-iskolai tanítót a közoktatásügyi miniszter a *Néptanítók Lapja* szerkesztésével bízta meg.

Ebben az iskolai évben is voltak halottai a tanítóképzői tanári státusnak, főként a nyugdíjasok közül. Elhunytak: *Makai* Jenő, ki nyugalomba vonulása előtt a lévai áll. tanítóképzőnek volt tanára, *Öveges* Kálmán nyug. gyakorló-iskolai tanító, évtizedeken át a győri kir. kat. tanítóképző gyakorló-iskolájának vezetője, *Karácsony* József a csiksomlyói rk. tanítóképző nyug. igazgatója, a székelység lelkes harcosa, *Demjén* *Molnár* Ilona a szatmári ref. tanítónőképző évtizedeken keresztül érdemes igazgatója, *Snasel* Ferenc nyug. c. igazgató, a budapesti áll. tanítóképző és polg. isk. tanárképző érdemes tanára, a gazdasági oktatás kiváló művelője. A tényleges szolgálatból dőlt ki váratlanul *Vizely* Gábor, a debreceni ref. tanítóképző-intézet menynyiségtan-tanára.

Nyugalomba vonultak: *Brunowiczky* Rezső igazgató, c. kir. főigazgató (Baja), *Jankó* László c. igazgató (Győr, áll. ttónőképző), *Kiss* A. József (Baja, áll. ttőképző), *Urbányi* Karolin (Cinkota, áll. ttónőképző) tanárok és *Grau* Géza gyakorló-iskolai tanító (Csurgó, illetőleg Pápa, áll. ttőképző).

Az elhunytak és eltávoztak helyét újak foglalták el. A közoktatásügyi minisztérium ösztöndíjas gyakornok-tanári minőségben *Pödör* Irén (Bpest, VII.), *Medgyesi* Ilona (Győr), *Molnárné* *Sövény* Ilona (Bpest, II.), *Kardeván* Jenő (Sopron), *Lauday* Sándor (Jászberény), *Bársony* Sándor (Nyíregyháza), okleveles tanárokat alkalmazta. *Budaváry* László (Bpest, VII.) és *Baksy* Andor (Pápa) gyakorló-iskolai tanítói minőségben kaptak alkalmazást.

A széniumos fizetési rendszer és a nyugdíjazások lehetővé tették igazgatók és tanárok előléptetését is. A közokt. miniszter előterjesztésére a Kormányzó Úr Ó Főméltósága *Tabódy* Ida (Cinkota) és *Rónai* Sándor (Kiskunfélegyháza) igazgatókat az V. fiz. osztályba léptette elő. *Kiss* József, a bpesti VII. ker. áll. tanítónőképző-int. megbízott igazgatója, igazgatóvá neveztetett ki. A VI. fizetési osztályba léptek elő: *Grynaeus* Ida igazgató (Bpest, II.), *Dobosy* Elek igazgató (Baja), *Pécs* Gyula (Kőszeg), *Lengyel* Gyula (Kőszeg), *Barcsai* Károly (Győr), *Jancsó* Erzsébet (Bpest, II.), *Tscheik* Ernő (Bpest, I.), *Kovács* Ernő (Pápa), *Marczelly* Kornél (Pápa), *Leyrer* Mátyás (Kiskunfélegyháza), *Hatvani* Lajos (Pápa), *Sárosi* István (Kőszeg), *Mihálik* József (Bpest, VII.) és *Vizhányó* Károly (Kiskunfélegyháza) tanárok. *Czirák* József, *Fiala* András, *Hell* Anna, *Koltai* István óradíjas helyettes tanárok helyettes tanárokká, *Fraknói* Vilmos és *Vincze* Sándor megbízott nevelő-tanárok óradíjas h. tanárokká, *Pödör* Irén, *Molnárné* *Sövény* Ilona, *Medgyesi* Ilona és *Kardeván* Jenő ösztöndíjas gyakornokok óradíjas helyettes tanárokká léptek elő. Az egyházi főhatóságok is hasonló módon gondoskodtak arról, hogy a főhatóságuk alá tartozó intézetek

időnként megüresedő tanári helyei betöltsenek és a szolgálati idejüknel fogva előléptetendő tanárok megfelelően haladjanak. Az erre vonatkozó adatok nem állnak teljes egészükben a kir. főigazgatóság rendelkezésére s ennél fogva a Jelentésbe azokat fölvennünk nem lehetett.

Az intézetek közül a soproni evang. tanítóképző ebben az évben ünnepelte méltó külsőségek közt fennállásának 75. évfordulóját. A budapesti I. ker. áll. tanítóképzőben díszes kerektek közt az intézet hősi halottainak emlékművét avatták fel. Az államkincstár súlyos helyzete és az egyre nagyobb arányokat öltő tanítói túltermelés arra kényszerítette a közokt. kormányt, hogy a csurgói áll. tanítóképzőt megszüntesse. Ez az intézet egyike volt a legelső állami tanítóképzőknek és a tanítók százait nevelte. A csurgói képző megszüntetése folytán az 1933/34. iskolai évben 19 tanító- és 36 tanítónő-, összesen 55 intézet működött. Még 3 intézet nem érte el teljes kifejlődését; a budapesti I. ker. rk. tanítónőképző két évfolyammal, a II. ker. rk. tanítónőképző hárommal és a székesfehérvári rk. tanítónőképző négy évfolyammal szolgálta ez évben a tanítónőnevelést.

Ezeknek az intézeteknek statisztikai adatait a Jelentés összesítése és táblázatai részletesen feltüntetik. A főigazgatóság ezen ötödik jelentésében visszatértünk a két első Jelentésben megkísérelt táblázatos kimutatásokhoz. A táblázatos kimutatásokban újabb adatgyűjtések eredményeit is feltüntettük, ami a tanítóképzés 1933/34. iskolai évi állapotának és sajátos problémáinak az eddiginél is többoldalúbb áttekintését teszi lehetővé.

A tanító- és tanítónőképző-intézeteket a szóbanforgó iskolai évben 9857 tanítónővendék látogatta. Az intézetek látogatottsága a csúcsmagasságot az 1931/32. isk. évben érte el, amikor a tanulók száma meghaladta a tízezret (10.021). A leánytanulók száma hat év óta úgyszólván állandóan emelkedik s a legnagyobb magasságot, a 6658-at ebben az iskolai évben érte el. Ezzel szemben a fiúnővendékek száma négy év óta esik s az utóbbi hat évben most mutatja a legkisebb számot: 3199-et. Az utolsó hat évben a fiúk száma a következően hullámzott: 3227, 3340, 3487, 3458, 3209, 3199. A fiúkat a tanítói pálya már nem vonza annyira, mint évekkel ezelőtt. De a segélyezés leszállításának is bizonyára része van abban, hogy a képzőkbe törekvő fiútanulók száma apadóban van. Az apadás az 1935/36. iskolai évtől kezdve valószínűen nagyobb lesz, mert erre az évre a megszüntetett csurgói intézetnek az intézetek közt elosztott tanulói már elfogynak.

Érdekes megállapításokra ad alkalmat azon tanulók számának hullámozása, akik középiskolai érettségi bizonyítvány alapján végzik tanulmányaikat a képzőkben. Az ilyen tanulók száma 1929/30. óta állandóan és rohamosan nőtt. A legnagyobb vonzó erőt rájuk a tanító- és tanítónőképzők az 1932/33. isk. évben gyakorolták, amikor számuk elérte a 463-at. Előre látható volt azonban, hogy számukban az 1933/34. iskolai évben

lényeges apadás fog bekövetkezni. Ez volt ugyanis az első iskolai év, amikor az érettségi bizonyítvánnyal rendelkező tanulók többé nem az V., hanem csak a IV. évfolyamra vétettek fel. Ebben az évben az ilyen tanulók száma csak 243 volt, ami olyan apadás, amelyre az utolsó három évben nem volt példa (1932/33: 463, 1931/32: 322, 1930/31: 287). Amióta középiskolai végzettséggel tanulmányokat a tanítóképzőkben folytatni lehet, az ilyen minősítésű leánytanulók száma mindig meghaladta az érettségizett fiúk számát. Figyelemre méltó azonban, hogy érettségi bizonyítvánnyal viszonylagosan több fiú jön a képzőbe, mint leány. Az 1933/34. iskolai évben 91 érettségizett fiú készült a tanítói pályára, azaz a felvett fiúnövendékek 2.9%-a és 152 leánytanuló, vagyis a felvett leánytanulóknak csak 2.3%-a. A tanári oklevél alapján képesítő-vizsgálatot tevők száma is további csökkenést mutat. Az 1933/34. iskolai évben már csak 1 tanár és 6 tanárnő szerzett tanítói oklevelet.

A kiterjesztett adatgyűjtés alapján az is megállapítható, hogy a tanító- és tanítónőképzők most is, mint a tanítóképzés kezdete óta mindig —, növendékeik túlnyomó többségét a polgári iskolákból kapják. Az arány évtizedek alatt változott ugyan, s bizonyos eltolódás a középiskola javára megállapítható, de még most is a polgári iskola alkotja azt az alapot, amelyre a tanítóképzésnek építenie kell. Az 1933/34. iskolai évben a fiútanulók 23.8%-a, a leánytanulóknak pedig 12.8%-a jött a középiskolából. Négy középiskolát járt tanulókkal aránylag a ref. tanítóképzők vannak legjobban benépesítve, mert ott a tanulók 53%-a került ki a középiskolából. Az evang. tanítóképzőkben a tanulók 50%-a, a róm. kat. képzőkben 45.5%-a és az államiakban pedig csak 12.8%-a. Az előbbi %-os arányszámokat a tanítónőképzők középiskolát járt tanulói meg sem közelítik.

Az intézetek munkája az 1933/34. isk. évben elég zavartalan volt. Hosszabb járványok vagy más természetű kényszerszünetek nem voltak. A tanulóifjúság kedvező egészségi állapotát igazolják azok az adatok, amelyek a mulasztásokról rendelkezésre állanak. A tanítóképzőkben a tanulók 59.6%-a nem mulasztott, illetőleg ha mulasztott is, egész évben 30 óránál kevesebbet mulasztott; a tanítónőképzőkben pedig a tanulók 42.8%-a. A fegyelem az intézetekben kifogástalan volt. A fiútanulók 84.9%-a, a leánytanulók 96.8%-a volt példás magaviseletű. Az ismétlő tanulók csekély száma (a fiúképzőkben 2%, a nőképzőkben 0.8%) egyrészt a tanártestületek ügybuzgalmát és didaktikai hozzáértését, másrészt a tanulóifjúság kötelességtudását és szorgalmát igazolja. A szorgalom tekintetében természetesen ebben az iskolai évben is nagy volt a különbség a fiú- és leánytanulók között. A leánytanulók 60.3%-a kapott dicséretes és csak 34.6%-a kellő osztályzatot, ellenben a fiútanulók közül csak 24% a dicséretes és 50.7% a kellő. Hasonlóképpen különbség van a két nem között a tanulmányi eredményt illetőleg. Mint az előző isk. években, úgy most is a fiútanulók között az elégséges-rendűek,

a leánynövendékek között a jó-rendűek vannak a legnagyobb számban. Pontosan a fiúknak 3.4%-a jeles, 35.5%-a jó, 49.1%-a elégséges és 11.9%-a elégtelen előmenetelű, ellenben a leányoknak 10.6%-a jeles, 51%-a jó, 33.9%-a elégséges és csak 4.3%-a elégtelen.

A statisztikai adatok közül kiemeljük még, hogy az 1933/34. iskolai évben az intézetek 657 tanítónak és 1312 tanítónőnek adtak oklevelet. Ez összesen 1969. Most tehát kevesebben kaptak oklevelet, mint az előző két évben (2111 és 2092). A férfiak számára évenként kiadott oklevelek számában már negyedik éve tart az apadás, míg a nőknél csak ebben az iskolai évben következett be.

Az 1933/34. iskolai év fontosabb közokt. miniszteri rendeletei közül kiemelhetjük az alábbiakat. A tanítónőképző-intézetek tantervét érinti a 40.000/1934. sz. rendelet, mely szerint a kézimunkát a tanítónőképzőkben az 1934/35. isk. évtől kezdve a III. osztályban is heti 2 órán, a IV. és V. osztályban pedig heti 1 órán kell tanítani. Az ehhez szükséges idő a játékdélutánok heti óraszámának csökkentése útján biztosítandó. — Egy másik rendelettel a német nyelvi kisebbségi tanfolyamok tantervét és tanítási anyagfelosztását állapította meg a közokt. miniszter úr (39.500/1934. V. a. 2. ü. o. sz.). — Kiemelendő fontosságú rendelete volt a közokt. miniszter úrnak az, amellyel elrendelte, hogy az 1933/34. isk. évtől kezdődően középiskolai érettségi vizsgálatot tett tanulók az óvónőképző-intézetek III., a tanító- és tanítónőképző-intézetek IV. osztályába vehetők fel (38.502/1932. VI. ü. o. sz.). — A ref. lelkésztanítóképzés ügyében kiadott miniszteri rendeletek is kiegészítést nyertek. Mint-hogy a párhuzamos lelkész- és tanítóképzés túlzottan megterhelte a jelölteket, a közokt. miniszter úr megengedte, hogy a tanítóképző-intézetek keretében különleges óratervvvel V-ik osztály állíttassék fel a teol. tanulmányaikat már befejezett segédlelkészek számára. Ezzel a ref. lelkésztanítóképzés egy új módjának gyakorlati megvalósítása vált lehetővé (44.416/1932. VI. ü. o. sz.).

A tanító- és tanítónőképző-intézetekkel kapcsolatos kisebbségi nyelvi tanfolyamok is zavartalanul működtek és továbbfejlődtek az 1933/34. isk. év folyamán. Német nyelvi kisebbségi tanfolyam volt a bajai, a bpesti I. ker. áll., a győri, pécsi és szegedi rk. és a soproni evang. tanító-, a bpesti II. ker. és a győri áll. tanítónőképzőkben. Tót kisebbségi nyelvi tanfolyamok a bpesti I. és II. ker., horvát-szerb kisebbségi nyelvi tanfolyamok pedig a bajai és bpesti VII. ker. áll. intézetekben működtek. A tanfolyamok hallgatóinak száma 329 volt. 112 tanító és tanítónő tett kiegészítő képesítő-vizsgálatot, tehát ennyien érvényesítheték oklevelüket kisebbségi nyelvi népiskolákban való tanításra.

A tanárok rendszeres továbbképzése, a tanítóképzés kétségtelen kárára, másfélévtized óta szünetel. Némi pótlást nyújtanak a néhány év óta meghonosított szakértekezletek. Ilyen szak-

értekezlet az 1933/34. iskolai évben is volt. A szakértekezlet az ország összes tanító- és tanítónőképző-intézetének mennyiségtan-fizika szakos tanárait gyűjtötte össze 1934. július 2—7. napjain a bpesti I. ker. áll. tanító- és a cinkotai áll. tanítónő-képzőben. A résztvevők száma 66 volt. A szakértekezletnek különösebb jelentőséget az adott, hogy azon a fizika és mennyiségtan cselekedtető tanítását nemcsak megvitatták a résztvevők, hanem az ilyen módon való tanítás gyakorlati megvalósításának módozatait is megállapították.

Az óvónőképzés szempontjából az 1933/34. iskolai év kiemelkedő eseményt nem hozott. Az intézetek száma változatlan volt: 1 állami és 3 rk. intézet működött. A beírt tanulók száma 386 volt, tehát az elmúlt évekkal szemben csekély eltérést mutatott (394, 366, 359). A tanulók egyéb statisztikai adatai lényegben megégyeznek a tanítónőképzők azonos adataival.

II. A tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek kir. főigazgatóságának személyzete.

Balázs Béla, kir. főigazgató. A Tanítóképző-intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének vál. tagja. — Lakása: II., Olasz fasor 3. — Tanulmányi ellenőrzés szempontjából felügyeleti hatáskörébe tartoztak a bajai, bpesti I ker., jászberényi, kiskunfélegyházi, kőszegi áll. tanító-, a bpesti VII. ker., cinkotai áll. tanítónő- és az összes róm. kat. tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek.

Molnár Oszkár, szolgálattételre beosztott áll. tanítóképző-intézeti igazgató, c. kir. főigazgató, a kir. főigazgató helyettese. A II. o. polg. hadierdemkereszt tulajdonosa, a Tanítóképző-intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének vál. tagja, a Magyar Paedagógiai Társaság r. tagja. — Lakás: I., Menkina J.-út 8/b. II. 3. — Tanulmányi ellenőrzés szempontjából felügyeleti hatáskörébe tartoztak a nyíregyházi, pápai áll. tanító-, a bpesti II. ker., győri áll. tanítónő- és az összes prot. és izr. tanító- s tanítónőképző-intézetek és a bpesti VII. ker. áll. óvónőképző-intézet.

Arkosi Barabás Tibor, szolg. tételre beosztott áll. tanítóképző-int. tanár, a Tanítóképző-int. Tanárok Orsz. Egyesületének vál. tagja, a Magyar Földrajzi Társaság r. tagja, a Bessenyei Bajtársi Egyesület patronusa, a „Tisza” cserkészcsapat intézőbizottságának tagja, a Vöröskereszt hadiékítményes ezüst díszérem tulajdonosa. — Lakás: VI., Székely B.-utca 23. III. 2.

Pócza József, szolg. tételre beosztott áll. tanítóképző-int. gyak. isk. tanító, a Tanítóképző-intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének vál. tagja és az egyesület pénztárosa. — Lakás: IX., Ferenc-utca 39. II.

Jakobovics Márta, beosztott áll. tanítónő, IX., Boráros-tér 2. I.

Kovácsné Wayand Margit, beosztott áll. tanítónő. V., Sziget-u. 24. IV.

Kosztrabszkyne Balázs Ilona, beosztott áll. tanítónő. I. Fery O.-u. 28/a. II. 6.

Monspart Klára, ideiglenes napidíjas. V., Váci-út 60. fsz. 4. II. oszt. altiszt: *özv. Jónás Istvánné*.

A főigazgatóság címe: V., Báthory-utca 12., IV. 26. T.: 252-75.

Hivatali beosztáson kívüli ének- és zeneoktatási szakfelügyelő: *Sztankó Béla*, ny. tanítóképző-int. c. főigazgató. — Lakás: I., Alkotás-u. 37.

III. A főigazgatóság felügyelete és irányítása alá tartozó intézetek.

1. Tanítóképző-intézetek.

(A városok betűrendjében.)

Baja, m. kir. állami tanítóképző-intézet. — 1870.* — Ig. Dobosy Elek (fizika-mennyiségtan). Tanárok és tanítók: Ágoston Vendel r. t.** (rajz), Barcsai József r. t. (filozófia-pedagógia), Chodobiczky Alajos r. t. (történelem-magyar-földrajz), Desics József r. t. (mennyiségtan-fizika-kémia), Ehmann Tivadar r. t. (természetrajz-természettan), Flóra Sándor r. t. (természetrajz-természettan), Herr György r. t. (középisk. énektanító), Kiss Á. József r. t., ig. h. (testgyakorlás-ének-természettudomány), Stich Nándor r. t. (magyar-földrajz-történet), Szilágyi János r. t. (természettudomány-természettan), Zrinyi Aladár r. t. (fizika-mennyiségtan-torna), vitéz Losonczy György gy. t., Szabó Zoltán gy. t., dr. Prell György mb. nevelő, Máhig Ervin rk. hitt., Kemény Gábor ág. h. ev. hitt., dr. Péner Miklós izr. hitt., vitéz Kemény Simon ó. (horvát nyelv), Dr. Bayerné Desics Ilona ó. (kézimunkatanító), Gerhardt Károly ó. (ev. egyh. ének), Szösz Pál ó. (ref. egyh. ének).

Az intézet 6 osztályának (V. o. párhuzamos) 117 tanulója közül internátusban lakott 98 tanuló, bejáró volt 59 tanuló. Segélyezésben részesült 66 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 63 tanulóval. — Német és délszláv kisebbségi nyelvi tanfolyamok.

Budapest, I. ker. m. kir. állami tanítóképző-intézet. — 1869. — Ig. Padányi-Frank Antal dr. (pedagógia-filozófia). Tanárok és tanítók: Éber Rezső r. t. (természettud.-mennyiségtan), Frigyes Béla r. t. (természetrajz-természettan), Jaloveczky Péter r. t., c. ig. (természetrajz-természettan), Kishonti Barna r. t. (ének-zene), Lux Gyula dr. r. t. (német-magyar), Mesterházy Jenő r. t. (történet-magyar-földrajz), Nagy Ferenc r. t. (magyar-történet-földrajz), Németh Sándor r. t., c. ig. (magyar-történet-földrajz), Prochaska Ferenc dr. r. t. (földrajz-magyar-történet), Szabó Béla h. t. (földrajz-természetrajz), Szélényi Dezső r. t. (magyar-német), Tschick Ernő r. t. (rajz), Váradi József r. t. (pedagógia-filozófia), Vincze Sándor ó. h. t. (történelem-magyar), Vajda Sándor rk. hitt., Széles Sándor ref. hitt., Hüttl Armin ev. hitt., Ruttkay Miklós dr. gör. kat. hitt., Ruszko János dr. gör. kel. hitt., Nedelykovics Velimir gör. kel. hitt., Benoschofszky Imre dr. izr. hitt., Pázmán József ó. (tót nyelv), Siki Margit gy. i. hitt., Kiss Mária gy. i. kézimunkaoktató, Ferenczi István gy. t., Szalatsy Richárd gy. t. (pedagógia-filozófia).

Az intézet 5 osztályának 188 tanulója közül internátusban lakott 58 tanuló, bejáró volt 130 tanuló. Segélyezésben részesült 34 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 75 tanulóval. — Német és tót kisebbségi nyelvi tanfolyamok. — Apponyi kollégiumi didaktikai gyakorlatok.

* Alapítási év.

** Rövidítések magyarázata: r. t. = rendes tanár, h. t. = helyettes tanár, ó. h. t. = óradijas helyettes tanár, ig. h. = igazgató helyettes, ó. = óradijas, hitt. = hittanár, ö. gy. = ösztöndíjas gyakornok, gy. t. = gyakorlóisk. tanító, m. ó. = mintaóvónő.

Budapest, országos izraelita tanítóképző-intézet. — 1857. — Ig. *Szemerere* Samu dr. (filozófia-magyar-német-latin). Tanárok és tanítók: *Balás* Ferenc ó. (mennyeségtan-természettan-torna), *Balázs* Dezső gy. t., *Csech* Arnold dr. r. t. (magyar-német), *Erdős* Lajos ó. h. t. (rajz), *Fehér* Jenő ó. (természettan-vegytan), *Gyulai* Aladár r. t. (magyar-német), *Harmos* Sándor dr. r. t. (magyar-latin-német), *Rados* Gyula r. t. (földrajz-természettan-rajz), *Reich* Lajos dr. ó. (egészségtan), *Richmann* Mózes dr. r. t. (héber tárgyak), *Schwarcz* Károly gy. t., *Sós* Ernő dr. r. t. (mennyeségtan-természettan), *Stroke* Henrik r. t. (ének-zene).

Az intézet 5 osztályának 85 tanulója közül internátusban lakott 46 tanuló, bejáró volt 39 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 77 tanulóval.

Debrecen, rei. kollégiumi tanítóképző-intézet. — 1855. — Ig. *Veress* István dr. (hiittudomány). Tanárok és tanítók: *Bartha* Károly dr. r. t. (magyar-német), *Bartók* Miklós r. t. (magyar-történelem), *Bányai* Sándor r. t. (mennyeségtan-fizika-kémia), *Boánár* Lajos r. t. (zene), *Kurdy* Sándor ó. (gazdaságtan), *Novák* József dr. r. t. (német-latin), *Orosz* István gy. t., *Somorjai* László r. t. (torna), *G. Szabó* Kálmán r. t. (rajz), *Szemes* Károly r. t. (természettan-vegytan), *Szücs* János gy. t., *Trocsányi* Béla dr. ó. (egészségtan), *Varga* Jenő dr. r. t. (hittan), *Labossa* Lajos ág. h. ev. hitt., *Huber* Ferenc rk. hitt.

Az intézet 5 osztályának 198 tanulója közül internátusban lakott 119 tanuló, bejáró volt 79 tanuló. Internátusi (köztartási) segélyben 98, pénz-segélyben 76 tanuló részesült; a segélyezés megközelítő értéke 23.147 P. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 67 tanulóval.

Eger, érseki róm. kat. tanítóképző-intézet. — 1828. — Ig. *Csanády* László dr. (történelem-földrajz). Tanárok és tanítók: *Benkóczy* Emil r. t. (nyelv-történettudomány), *Bitter* Dezső h. t. (ének-zene), *Gáspár* János ó. (gazdaságtan), vitéz *Málnási* Ödön dr. r. t. (történelem-földrajz), *Somos* Lajos dr. h. t. (magyar-német), *Sturm* József ó. (gyógypedagógia), *Szabolcs* József r. t. (kézimunka), *Száva* János dr. rk. hitt., *Szilágyi* József dr. ó. (egészségtan), *Szokolovszky* Béla r. t. (természettan-vegytan), *Szügyi* Trajtler Géza gy. ig. t.

Az intézet 5 osztályának 233 tanulója közül internátusban lakott 128 tanuló. Segélyezésben részesült 31 tanuló. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 40 tanulóval.

Esztergom, érseki róm. kat. tanítóképző-intézet. — 1842. — Ig. *Bartal* Alajos (mennyeségtan-fizika). Tanárok és tanítók: *Árpácssy* Gyula r. t. (filozófia-pedagógia), *Bárdos* Béla gy. t., *Geyer* Béla r. t. (ének-zene), *Hidegh* Béla r. t. (rajz-kézimunka), *Homor* Imre r. t. (nyelv-történettudomány), *Karácsony* Jenő r. t. (természettan-földrajz), *Milakovszky* László r. t. (mennyeségtan-fizika), *Pantol* Márton dr. rk. hitt., *Rosta* József r. t. (magyar-német-történelem), *Sántha* Kamill dr. r. t. (magyar-történet), *Szkalka* Lajos gy. t., *Szölgyény* Gyula ó. (gazdaságtan).

Az intézet 5 osztályának 162 tanulója közül internátusban lakott 117, bejáró volt 51 tanuló. Segélyezésben részesült tanulók anyagi támogatásának megközelítő értéke 11.620 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 42 tanulóval.

Győr, kir. kat. tanítóképző-intézet. — 1778. — Ig. *Jakab* Ferenc. Tanárok és tanítók: *Békéssy* Leó r. t. (rajz-kézimunka), *Brantl* Ernő r. t. (ének-zene), *Nitsmann* Jenő ó. (gazdaságtan), *Pohárnik* Jenő gy. t. *Polesinszky* Béla r. t. (természettan-testnevelés), *Polesinszky* Jenő r. t. (meny-

nyiség-tan-fizika), *Szabó József* rk. hitt., *Szólás Rezső* dr. r. t. (magyar-történelem), *Tibor István* h. t. (neveléstudomány), *Ujlaki Ilona* ó. (el. isk. kézimunka).

Az intézet 5 osztályának 134 tanulója közül internátusban lakott 50, bejáró volt 84 tanuló. Segélyezésben részesült 45 tanuló. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 35 tanulóval. — Német kisebbségi nyelvi tanfolyam.

Jászberény, m. kir. állami tanítóképző-intézet. — 1917. — Ig. *Móczár Miklós* (természettan-vegytan-fizika). Tanárok és tanítók: *Berzátzy László* r. t. (ének), *Blénessy János* r. t. (történelem-földrajz-magyar-testgyakorlás), *Csekő Árpád* r. t. (mennyeség-tan-természettan), *Fiala Endre* h. t. (történelem-magyar), *Galló Pál* h. t. (történelem-magyar), *Lauday Sándor* ö. gy. (pedagógia-filozófia), *Málnási Dezső* r. t. (magyar-történelem), *Pazár Zoltán* r. t. (rajz), *Siemeister János* r. t. (természettan-fizika), *Tanai Antal* r. t. (filozófia-pedagógia), *Balla Béla* gy. t., *Kiss József* gy. t., *Páll Sándor* ö. (gazdaságtan), *Móczár Irén* ó. (gy. i. kézimunka), *Fügedi István* rk. hitt., *Domby Béla* ref. hitt., *Viszkok Lajos* ág. h. ev. hitt., *Firiczky János* dr. o. (egészség-tan).

Az intézet 6 osztályának (IV. o. párhuzamos a megszünt csurgói intézet növendékeiből) 189 tanulója közül internátusban lakott 147, bejáró volt 42 tanuló. Az előbbiekből ellátási segélyben részesült 92 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 68 tanulóval.

Kalocsa, érseki róm. kat. tanítóképző-intézet. — 1856. — Ig. *Oszwald József* (hittudomány). Tanárok és tanítók: *Albeker Károly* dr. ó. (egészség-tan), *Andor Ferenc* ó. (gazdaságtan), *Dundler Gyula* r. t. (mennyeség-tan-fizika), *Gaál Ödön* gy. t., *Illés István* mb. gy. t. *Laszczik Ernő* r. t. (magyar-történelem), *Paál E. Ferenc* r. t. (történelem-földrajz), *Pastyik Gyula* r. t. (rajz), *Prigly János* rk. hitt., *Selmeczy Károly* r. t. (természettan-kémia), *Szabó Béla* ó. (testnevelés), *Szabó Sándor* ó. (gazdaságtan), *Szendrei Imre* r. t. (ének-zene), *Timár Kálmán* dr. r. t. (magyar-német), *Varga Lajos* (magyar-történelem-földrajz).

Az intézet 5 osztályának 144 tanulója közül internátusban lakott 84, bejáró volt 60 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 3600 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 41 tanulóval.

Kiskunfélegyháza, m. kir. állami tanítóképző-intézet. — 1871. — Ig. *Rónai Sándor* (mennyeség-tan-fizika). Tanárok és tanítók: *Ferencz Géza* mb. gy. t., *Kovács Ferenc* ref. hitt., *Leyrer Mátyás* r. t. (német-magyar), *Lóky Károly* h. t. (földrajz-történet), *Mácsay Károly* r. t. (pedagógia-filozófia), *Mezősi Károly* dr. h. t. (magyar-történet), *Nemeshanyai Béla* r. t. (természettan-földrajz), *Putnoky Jenő* gy. t., *Rozsondai Zoltán* r. t. (fizika-mennyeség-tan), *Szép László* ó. (gazdaságtan), *Tanács Béla* r. t. (magyar-történet-földrajz), *Tóth János* ó. (ref. egyh. ének), *Tulit Péter* testnev. tanár, *Turner Ferenc* rk. hitt., *Vizhányó Károly* r. t. (rajz-kézimunka), *Vizi János* r. t. (ének-zene).

Az intézet 5 osztályának 167 tanulója közül internátusban lakott 104, bejáró volt 63 tanuló. Segélyezésben részesült 67 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 68 tanulóval.

Kőszeg, m. kir. állami tanítóképző-intézet. — 1926. — Ig. *Zoltán Géza* (magyar-történelem-földrajz-torna). Tanárok és tanítók: *Sárosi István* r. t., ig. h. (fizika-mennyeség-tan), *Lengyel Gyula* r. t. (ének-zene), *Pécsi Gyula* r. t. (rajz-kézimunka), *Pödör Béla* r. t. (pedagógia-filozófia-torna), *Szegi Ödön* dr. (természettan-vegytan), *Székely Zoltán* r. t. (természettan-vegy-

tan-fizika), *Cziráki* József h. t. (magyar-történelem), *Földes* Ernő h. t. (gazdaságtan), *Bognár* Gyula ó. h. t. (magyar-német), *Györög* Pál dr. rk. hitt., *Garam* Zoltán ág. h. ev. hitt., *Mayer* Ferenc gy. t., *Sziji* Béla gy. t., *Király* Jenő nevelő, *Tihámér* Anna ó. (gy. i. kézimunka), *Kerkai* János gyak. isk. hitokt., *Linksz* Izsák dr. izr. hitt.

Az intézet 5 osztályának 132 tanulója közül internátusban lakott 77, bejáró volt 55 tanuló. Segélyezésben részesült 47 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 59 tanulóval.

Miskolc, ág. h. ev. tanítóképző-intézet. — 1847. — Ig. *Gerhardt* Béla c. főig. (mennyiség-tan-természettud.). Tanárok és tanítók: *Becht* József r. t. (nyelv-történettud.-ének-zene), *Csete* Endre ó. (gazdaságtan), *Gimesi* István nev., *Klein* Gáspár dr. ó. (történet-földrajz), *Kozma* János gk. hitt., *Kubassy* Ákos gy. t., *Lehoczky* Egyed r. t. (nyelv-történettud.), *Ligeti* Ede ev. hitt., *Molitor* Gusztáv r. t. (mennyiség-tan-természettud.-torna), *Sivák* István rk. hitt., *Szabó* József r. t. (rajz), *Szabó* István ref. hitt., *Takács* János dr. h. t. (történet-földrajz), *Wohaner* Dezső r. t. (nyelv-történettud.), *Éberlein* Antal ó. (méhész), *Kovalcsik* Ilona ó. (kézimunka).

Az intézet 5 osztályának 213 tanulója közül internátusban lakott 81, bejáró volt 132 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 11.000 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 64 tanulóval.

Nagykőrös, dunamelléki református tanítóképző-intézet. — 1839. — Ig. *Váczy* Ferenc (történet-földrajz). Tanárok és tanítók: *Daru* Mihály r. t. (mennyiség-tan-természettan), *Juhász* Béla dr. r. t. (latin-történelem), *Juhász* Vince dr. r. t. (latin-történelem), *Litkey* Péter r. t. (ének-zene), *Osváth* Ferenc r. t. (magyar-német), *Csikai* Pál h. t. (természettud.-földrajz), *Tóth* Béla h. t. (rajz), *Pál* Lajos gy. t., *Visontay* János gy. t., *Benedek* József ó. (gazdaságtan), *Jánossy* Sándor dr. ó. (gyorsírás), *Kovács* Zsigmond dr. ó. (egészségtan), *Márton* Barna ó. (kántor), *Okruczky* András testnev. tan., *dr. Horváthné Török* Mária ó. (kézimunka).

Az intézet 5 osztályának 183 tanulója közül internátusban lakott 143, bejáró volt 40 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 8716.08 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 72 tanulóval.

Nyiregyháza, m. kir. állami tanítóképző-intézet. — 1914. — Ig. *Lukács* Béla (ének-zene). Tanárok és tanítók: *Aradvári* Béla r. t. (magyar-történet), *Baranyai* Vilmos r. t. (rajz), *Dohanics* János r. t. (fizika-mennyiség-tan-torna), *Ehrlich* Antal r. t. (magyar-német), *Orbán* András r. t., ig. h. (földrajz-történet-magyar-torna), *Znojemszky* Ferenc r. t. (természettud.-fizika), *Bánhidi* Ödön ó. h. t. (ének-zene), *Koltai* István ó. h. t. (pedagógia-filozófia), *Bárony* Sándor ö. gy. (testnevelés), *Papp* Géza ó. (egészségtan), *Horváth* János gy. t., *Lakatos* Emil gy. t., *Breznay* László mb. nev., *Epbinder* Irén ó. (kézimunka), *Pál* Jenő dr. ó. (egészségtan), *Darányi* Zoltán rk. hitt., *Tótin* Pál gk. hitt., *Kovács* István ref. hitt., *Kopcsó* János ág. h. ev. hitt., *Jakab* József ó. (egyh. ének), *Szilvássy* József (egyh. ének), *Vikár* Sándor (egyh. ének), *Krecsák* László (egyh. ének).

Az intézet 5 osztályának 127 tanulója közül internátusban lakott 64, bejáró volt 63 tanuló. Segélyezésben részesült 106 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 71 tanulóval.

Pápa, m. kir. állami tanítóképző-intézet. — 1896. — Mb. ig. *Kraft* József c. ig. (történelem-földrajz-pedagógia). Tanárok és tanítók: *Buday* Lajos r. t. (rajz), *Csikó* István r. t. (rajz), *Hatvani* Lajos r. t. (ének-zene).

Kovács Ernő r. t. (magyar-történet-földrajz), *Marczelly Kornél* r. t. (vegytan-biológia), *Sághi Tamás* r. t. (magyar-történelem), *Tóth Ferenc dr.* r. t. (földrajz-történet-magyar), *Zala István* r. t. (menniség-tan-fizika), *Bulla Andor* h. t. (gazdaságtan), *Fraknói Vilmos* ó. h. t. (német-magyar), *Szemes Gábor* ó. h. t. (biológia-vegytan), *Baksy Andor* mb. gy. t., *Gergely Ferenc* gy. t., *Bárány László* ág. h. ev. hitt., *Czethofer Antal* rk. hitt., *Fazekas Mihály* ref. hitt., *Olé Sándor* ref. hitt., *Kovács Erzsébet* ó. (kézimunka), *Wellner Sándor* dr. ó. (egészségtan), *Nagy Gyula* gyak. isk. hitokt., *Marton Győző* ó. (egyh. ének).

Az intézet 5 osztályának 161 tanulója közül internátusban lakott 79, bejáró volt 82 tanuló. Ellátási segélyben részesült 54, egyéb segélyben 107 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 59 tanulóval.

Pécs, püspöki róm. kat. tanítóképző-intézet. — 1777. — Ig. *Jakab Béla* dr. (német-latin). Tanárok és tanítók: *Fekete János* r. t. (pedagógia-filozófia), *Gábel Pál* dr. r. t. (magyar-német), *Kisbán László* r. t. (kémia), *Klug K. György* r. t. (rajz), *Kutor Ferenc* r. t. (ének), *Molnár József* r. t. (hittudomány), *Somogyi Géza* r. t. (történelem-földrajz), *Szaich Ernő* ó. (gazdaságtan), vitéz *Széky Pál* r. t. (menniség-tan-természettud.), *Wernitz István* ó. (kisebbs. német nyelv), vitéz *Kádár Lajos* gy. t., *Magyar Sándor* gy. t.

Az intézet 5 osztályának 134 tanulója közül internátusban lakott 50, bejáró volt 84 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 16.780 P. — A gyakorló iskola 1 tagozatú 48 tanulóval; a gyakorlati kiképzést szolgálta ezenkívül a belvárosi áll. isk. V. VI. osztálya. — Német kisebbségi tanfolyam.

Sárospatak, református tanítóképző-intézet. — 1857. — Ig. *Kovács Dezső* (nyelv-történettudomány-ének). Tanárok és tanítók: *Csontos József* ó. (latin-történelem), *Ecsedy Lajos* r. t. (rajz), *Égey Antal* dr. r. t. (természetrajz-kémia), *Engelbert Rezső* ó. (gazdaságtan), *Irsa Tibor* ó. (testnev. tanár), *Képes Géza* ó. (magyar-német), *Klacsó Béla* ó. (nyelv-történettud.-ének), *Lázár Károly* r. t. (menniség-tan-fizika), *Varga Gábor* r. t. (magyar-történet), *Zilahy Ferenc* r. t. (menniség-tan-fizika), *Szathmáry Ferenc* gy. t., *Tóth Mihály* gy. t., *Bakos Zoltán* ref. hitt., *Damján Elek* dr. ág. h. ev. hitt., *Fenczik Sándor* gk. hitt., *Szabolcs József* rk. hitt., *Hoffmanek Ferenc* ó. (egyh. ének), *Palumbi Béla* ó. (egyh. ének), *Reskó János* ó. (egyh. ének), *Ráth Margit* ó. (kézimunka).

Az intézet 5 osztályának 150 tanulója közül internátusban lakott 114, bejáró volt 36 tanuló. Segélyezésben részesült 87 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 56 tanulóval.

Sopron, ág. h. ev. tanítóképző-intézet. — 1858. — Ig. *Hamar Gyula* (német-történelem-földrajz). Tanárok és tanítók: *Dégy Zoltán* h. t. (gazdaságtan), *Gárdonyi Zoltán* dr. h. t. (ének-zene), *Iház Ferenc* r. t. (nyelv-történettud.), *Kardeván Jenő* ö. gy. (magyar-német), vitéz *Lenky Jenő* r. t. (természetrajz-földrajz), *Mechle József* h. t. (rajz), *Rozsonдай Károly* r. t. (menniség-tan-természettan), *Sass László* r. t. (menniség-tan-természettan), *Bognár Károly* gy. t., *Matheidesz István* gy. t., *Várallyay János* ág. h. ev. hitt., *Maller Kálmán* ref. hitt., *Hackl Antal* rk. hitt., *Szilvási Gyula* dr. ó. (egészségtan).

Az intézet 5 osztályának 140 tanulója közül internátusban lakott 51, bejáró volt 89 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke: 6000 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 49 tanulóval. — Német kisebbségi nyelvi tanfolyam.

Szeged, kir. kat. tanítóképző-intézet. — 1844. — Ig. *Becker* Vendel dr. c. főig. (földrajz-történet). Tanárok és tanítók: *Bocskay* István r. t. (rajz-kézimunka), *Horváth* B. Kristóf r. t. (pedagógia-filozófia), *Kapossy* Gyula r. t. (ének-zene), *Katona* Miklós dr. r. t. (pedagógia-filozófia), *Kövessey* Jenő r. t. (természettudomány), *Mandola* Aladár dr. r. t. (magyar-történet), *Straub* Ferenc r. t. (természettudomány), *Bálint* Sándor dr. ó. h. t. (magyar-történet), lovag *Bialoszkorsky* Félix ó. (gazdaságtan), *Koch* József testnev. tanár, *Májer* Rezső gy. t., *Vadász* Zoltán gy. t., *Gaál* Géza h. gy. t., vitéz *Szörényi* József ó. (kisebbs. német nyelv), *Wieder* György ó. (kisebbs. német nyelv), *Czinky* Olga ó. (kézimunka), *Kupinczay* Ferenc nev., *Pártos* József rk. hitt., *Vitos* Gerő dr. ó. (egészségtan).

Az intézet 5 osztályának 209 tanulója közül internátusban lakott 102, bejáró volt 107 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 11.500 P. — A gyakorló iskola 3 tagozatú 91 tanulóval. Továbbképző iskolai tanulók száma 13. — Német kisebbségi tanfolyam. — Gazdasági szakoktatási tanfolyam. — Népművelői előadóképzés. — Apponyi-kollégiumi didaktikai gyakorlatok.

2. Tanítónőképző-intézetek.

(A városok betűrendjében.)

Baja, Míasszonyunkról nevezett szegény iskolanővérek róm. kat. érseki tanítónőképző-intézete. — 1929. — Ig. *Dehény* M. Alacoque dr. (magyar-földrajz-történet). Tanárok és tanítók: *Csermák* Teréz h. t. (testnevelés), *Fazekas* M. Blandina r. t. (pedagógia-filozófia), *Gáspár* János ó. (rajz), *Hermann* A. Honória r. t. (történelem-magyar), *Hönisch* M. Fernanda h. t. (ének), *Koncz* M. Bertina r. t. (fizika-mennyiségtan), *Krupa* M. Alojziána r. t. (pedagógia-filozófia), *Szarvas* M. Fidelis r. t. (növénytan-kémia), *Tóth* Tivadar rk. hitt., *Beckerer* M. Moderáta ó. (el. isk. tan.), *Péter* M. Lujza ó. (munkamesternő), Dr. *Varsányi* Jenőné ó. (egészségtan).

Az intézet 5 osztályának 182 tanulója közül internátusban lakott 39 tanuló, bejáró volt 143 tanuló. Segélyezésben részesült 12 tanuló. — A gyakorlati kiképzés a rend négy osztályú, teljesen osztott gyakorlóiskolájában folyt.

Budapest, II. ker. m. kir. állami tanítónőképző-intézet. — 1869. — Ig. *Grynaeus* Ida (magyar-történet-földrajz). Tanárok és tanítók: *Ambrózy* Margit polg. isk. r. t. (történet-kézimunka), *Csaba* Etelka r. t. (ének-zene), dr. *Dadayné* Egán Ilona dr. ó. h. t. (földrajz-természetrajz), *Farkas* Mária h. t. (természetrajz-kémia-földrajz), *Girtler* Mária r. t. (magyar-történet-földrajz), *Jancsó* Erzsébet r. t. (nyelv-történettud.), dr. *Jelitainé* Lajos Mária dr. (pedagógia-filozófia), *Kalmárné* Kostyál Ilona r. t. (fizika-kémia-természetrajz-torna), *Kádár* Ilona r. t. (magyar-német), *Lechnitzky* Gyula r. t. (mennyiségtan-fizika), dr. *Meskóné* Veverka Edit r. t. (rajz), *Molnárné* Sövény Ilona ö. gy. (mennyiségtan-fizika), *Rösch* Magdolna ó. h. t. (természetrajz-kémia-földrajz), *Sebestyén* Erzsébet r. t. (magyar-történet-földrajz), özv. *Strauchné* Entz Jolán r. t., c. ig., ig. h. (nyelv-történettud.), *Szemkő* Júlia ó. h. t. (testnevelés), *Szontágh* Katalin r. t. (magyar-történet-földrajz), *Vajda* Erzsébet r. t. (természetrajz-földrajz), *Vas* Károly r. t. (ének-zene), *Vassné* Salánky Irma h. t. (gazdaságtan), *Wolszky* Emilia r. t. (zene), *Budai* József gy. t., *Deméné* Wunder Ilona, gy. t. *Kaposi* Károly gy. t., *Lesták* Emma ó. (német kisebbs. nyelv), *Markup* Valéria ó. (rajz), *Sebestyén* Jenő rk. hitt., *Ruttkay* Miklós dr. gk. hitt., *Széles* Sándor ref.

hitt., *Reif* Ede ev. hitt., *Nedelykovics* Velimir gkel. hitt., *Iván* László dr. unit. hitt., *Kiss* Arnold dr. izr. hitt., *Siki* Margit ev. hitokt. (gyak. isk.), *Schiffer* Izidor izr. hitt.

Az intézet 7 osztályának (III. és IV. o. párhuzamos) 262 tanulója közül internátusban lakott 96, bejáró volt 166 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 10.365 P. — A gyakorlóiskola 3 tagozatú 70 tanulóval. A gyakorlati kiképzést szolgálta a Jurányi-utcai közs. el. iskola III—VIII. osztálya is. — Német és tót kisebbségi nyelvi tanfolyam.

Budapest, II. ker. Szent Orsolya-rendi róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1931. — Főnöknő: *M. Reichlin-Meldegg* Immaculata r. t. (kézimunka-rajz). Ig. *M. Varga* Editha (magyar-német). Tanárok és tanítók: *Acsádi* Irén okl. testnev. tanár, *Bozsonyik* József rk. hitt., *M. Einbeck* Ágnes r. t. (menniségitan-természettudomány), *Fejér* Mária ó. (rajz-kézi-munka), özv. dr. *Gerencsér* Istvánné ó. (menniségitan-fizika), *Partenio* Gizella ó. t. (zene), *M. Pickel* Cherubina dr. r. t. (magyar-német), *M. Stein* Xaveria r. t. (földrajz-történet-német), *M. Szabados* Franciska (természet-rajz-kémia).

Az intézet 3 osztályának 117 bejáró tanulója volt. A tanulók közül 20 pénzsegélyben részesült.

Budapest, IV. ker. Angolkisasszonyok kir. kat. tanítónőképző-intézete. — 1855. — Ig. *M. Darvas* M. Anna (nyelv-történettud.). Tanárok és tanítók: *M. Richter* M. Sarolta h. ig. (történelem-magyar), *M. Bontó* M. Márta r. t. (magyar-történelem), *M. Csernovics* M. Emilia ó. (menniségitan-természettud.), *Farkas* Sára ó. (matematika-fizika), *Hámor* Ilona ó. t. (ipari rajz), *M. Herein* M. Stefánia r. t. (menniségitan-természettud.), *Hidyné* Gyulai Mária ó. (zene), *Kérékgyártó* Árpád ó. (földrajz-természetrájz), *Koleszár* Mária ó. (menniségitan-természettud.), *M. Kremmer* Mária r. t. (kézimunka), *Lóránth* Erzsébet r. t. (magyar-történet-földrajz), *Prochnov* Jolán ó. (nyelv-történettud.-német), *Pusch* Ödön dr. ó. (latin-magyar), *Rohrböck* József dr. ó. (egészségitan), *Wajtányi* Margit h. testnev. tanár, *Zimányi* Mihály rk. hitt.

Az intézet 6 osztályának (I. o. párhuzamos) 274 tanulója közül internátusban lakott 16, bejáró volt 258 tanuló. — A gyakorlóiskola 4 tagozatú 85 tanulóval.

Budapest, VI. ker. Salvator-intézeti róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1929. — Ig. *Wagner* Lajos (latin-görög-történelem). Tanárok és tanítók: *M. Poetsch* Hilária ig. h. (német), *Bárany* József dr. rk. hitt., *Kühár* Klótild főnöknő r. t. (matematika-természettud.), *Csere* Beáta r. t. (magyar-történelem), *Soós* Marcellina r. t. (pedagógia-filozófia), *Spilenberg* Klariszsa r. t. (fizika-matematika), *Unzeitig* Imelda r. t. (pedagógia-filozófia), *Fejér* Ágnes ó. (ének-zene), *Soós* Paula dr. h. t. (matematika-fizika), özv. dr. *Gerencsér* Istvánné ó. (gazdaságtan-természetrájz), *Kelen* Márta ó. (rajz), *Stark* Andor dr. ó. (földrajz-történelem), *Kaufmann* Kinga gy. t., *Szeif* Donatilla gy. t., *Windsauer* Gizella gy. t.

Az intézet 6 osztályának (I. o. párhuzamos) 290 tanulója közül internátusban lakott 35, bejáró volt 255 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 3250 P. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 31 tanulóval; a gyakorlati kiképzést szolgálta még a zárdai elemi iskola I—II. osztálya.

Budapest, VII. ker. m. kir. állami tanítónőképző-intézet. — 1907. — Ig. *Kiss* József (menniségitan-fizika). Tanárok és tanítók: *Radnai* Oszkár dr. r. t., c. ig. (magyar-német), *Bertha* Mária r. t., ig. h. (kémia-természet-

rajz), *B. Braun* Angela r. t. (földrajz-német-történelem), *Csukás* Zoltán r. t. (ének-zene), *Erdélyi* Olga r. t. (pedagógia-filozófia), *Farkasdy* Zoltán r. t. (rajz), *Fliegl* Kálmán r. t. (rajz), dr. *Gronovszkyné* Posgay Margit polg. isk. r. t. (mennyiségtan-természettud.), *Ibererné Popovics* Olga r. t. (földrajz-történelem), *Jaloveczkyné Czinkovszky* Kornélia r. t. (természettud.-kémia), *Kosáry* János dr. r. t. (természettud.-földrajz), dr. *Krizsanecné Németh* Edit r. t. (földrajz-történelem-magyar-torna), *Kruspér* István r. t. (rajz), *Mihalik* József r. t. (természettud.-fizika), *Riesz* Janka r. t. (mennyiségtan-fizika), *Szántó* Lenke r. t. (pedagógia-filozófia), *Szentesyné Doby* Ida r. t. (pedagógia-filozófia-torna), *Undi* Mária r. t. (rajz), *Vécseiné Fehér* Aranka r. t. (magyar-történelem), *Zsindely* Katalin dr. r. t. (történelem-földrajz), *Strecke* Ernő rk. hitt., *Szabó* Károly ref. hitt., *Gelsyné Oroszlányi* Erzsébet h. t. (természettud.-földrajz-vegytan), *Radosewsky-Solinszky* Latzin Ilma ó. h. t. (ének-zene), *Staub* Margit ó. (zene), *Szemkő* Júlia ó. h. t. (testnevelés), özv. *Tóth* Benőné ó. h. t., *Pödör* Irén ó. gy. (mennyiségtan-fizika), *Gaudy* László dr. ág. h. ev. hitt., *Herczeg* Valér rk. hitt., *Kósa* Márton dr. izr. hitt., *Pethő* István unit. hitt., *Ruszkó* János dr. gkel. hitt., *Ruttkay* Miklós gk. hitt., *Bagó* Margit gy. t., *Budaváry* László gy. t., *Kristofcsák* Lajos gy. t., dr. *Simonyiné Müller* Irma gy. t., *Temesi* István gy. t., *Zalavári* Lajos ó. (tót kisebbs. nyelv), *Demjanovich* Emil dr. ó. (egészségtan), *Bárany* Rózsi rk. hitokt., *Sándor* Illésné izr. hitokt., *Keve* Lajos ág. h. ev. hitokt.

Az intézet 9 osztályának (a III. és V. o. párhuzamos, a IV. o. hármas tagozatú) 349 bejáró tanulója volt. — A gyakorlóiskola 5 tagozatú 113 tanulóval. — Délsláv kisebbségi nyelvi tanfolyam. — Apponyi kollégiumi didaktikai gyakorlatok.

Budapest, IX. ker. Ranolder-intézeti róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1893. — Ig. *Bécsy* Mária Kerubina főnöknő (mennyiség-természettud.). Tanárok és tanítók: *Andor* Ilona ó. (ének), *Bárczi* Gusztáv dr. ó. (egészségtan), *Császik* Erzsébet Gizella r. t. (mennyiség-természettud.), *Csorda* Róza Romána r. t. (ének-zene), *Emmeri* Paula Klotild r. t. (filozófia-pedagógia), *Gesmay* Ilona h. t. (magyar-latin), *Kiss* Mária Gonzága ó. (nyelv-történettud.), *Klinda* Pál dr. rk. hitt., *Kókay* Júlia Ladislav r. t. (rajz), *Kovácshegyi* Erzsébet testnev. tanár, *Nagy* Anna ó. (ének-zene), *Nagy* Terézia Perpetua gy. t., *Paudler* Margit h. t. (magyar-német), *Pál* Mária Ágnes r. t. (kézimunka), *Piros* Róza Angela r. t. (természettud.-kémia-földrajz), *Raffaelli* Rozina Rafaella r. t. (magyar-történelem), *Straub* Ilona h. t. (gazdaságtan), *Szarvák* Julianna Karítász r. t. (filozófia-pedagógia), *Szentgyörgyi* Gabriella mb. gy. t.

Az intézet 5 osztályának 221 tanulója közül internátusban lakott 118, bejáró volt 103 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 1920 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 56 tanulóval.

Budapest, XI. ker., Isteni Megváltó Leányai (Redemptorissa Szerzetesnők) Szt. Margit tanítónőképző-intézete. — 1932. — Ig. *Gombos* Gabriella (magyar-földrajz-történelem). Tanárok és tanítók: *Cser* Margit r. t. (rajz-kézimunka), *Eszterle* Edit dr. r. t. (német-történelem), *Horváth* Balsamina r. t. (magyar-történelem), *Kelemen* Lauriana r. t. (történelem-földrajz), *Lányi* Lindner Marianna ó. (testgyakorlás), *Maróthi* Magda ó. (ének), *Nagy* Evelin r. t. (kémia-természettud.), *Szabó* Erika r. t. íg. h. (kémia-fizika-természettud.), *Szöllősi* Vilmos rk. hitt.

Az intézet 2 osztályának 81 tanulója közül az internátusban lakott 7, bejáró volt 74 tanuló.

Cinkota, m. kir. állami tanítónőképző-intézet. — 1871. — Ig. *Tabódy* Ida (nyelv-történettud.). Tanárok és tanítók: özv. *Biberauerné Abonyi* Júlia r. t. (magyar-földrajz), dr. *Csada* Imre r. t. (mennyeségtan-természettan), *Dausz* Ferenc h. t. (ének-zene), *Forgó* Sarolta r. t. (mennyeségtan-fizika), *Haitsch* Ella r. t. (pedagógia-filozófia), *Hell* Anna ó. h. t. (német), *Jámbery* Gabriella r. t. (ének-zene), *Jombart* Etelka nev., dr. *Madarasné Hanvay* Ilona r. t. (német), *Medgyesi* Mária r. t. (magyar), *Medgyesi* Zsófia r. t. (pedagógia-filozófia), *Mögerné Küzdy* Ilona r. t. (magyar), *Pfeiffer* Ilona gy. t., *Rátkay* Kálmán gy. t. *Roda* Mária r. t. (természettan-kémia), *Ruisz* Márta r. t. (történelem-földrajz), *Szabóné Novák* Eszter gy. t., *Urbányi* Karolin r. t. (magyar-torna), *Vitál* Margit gy. t., *Zala* Mária r. t. (rajz), dr. *Dudás* Károly rk. hitt., ifj. dr. *Szabó* Aladár ref. hitt., *Blatniczky* Pál ág. h. ev. hitt., *Polacsek* Ilona ág. h. ev. hitokt.

Az intézet 5 osztályának 176 tanulója közül internátusban lakott 157, bejáró volt 19 tanuló. Segélyezésben részesült 98 tanuló. — A gyakorlóiskola 3 tagozatú, 70 tanulóval. Továbbképző iskolai tanulók száma 36.

Debrecen, róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1898. — Ig. *Mellau* Márton (történet-földrajz). Tanárok és tanítók: *Farkas* M. Magdaléna r. t. (mennyeségtan-természettud.), *Kovács* M. Hedda r. t. (mennyeségtan-fizika), *Korntt* M. Izabella r. t. (ének), *Kulcsár* Izabella testnev. tan., *Martonosi* M. Imelda r. t. (gazdaságtan), *Milleker* M. Gerardis r. t. (nyelv-történettud.), *Nedbál* M. Elfrida r. t. (természettan-földrajz), *Pápai* M. Viola r. t. (nyelv-történettud.), *Reitzi* M. Laurencia ó. (kézimunka), *Sikur* M. Kinga gy. t., *Szabó* Imre rk. hitt., *Szabó* M. Adéla (rajz), *Géczy* Ilona megb. gy. t.

Az intézet 5 osztályának 184 tanulója közül internátusban lakott 29, bejáró volt 155 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 4500 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú, 56 tanulóval; a gyakorlati kiképzést szolgáltatta a Svetits-intézet elemi iskolájának I—IV. osztálya is.

Debrecen, ref. tanítónőképző-intézet. — 1899. — Ig. dr. *Papp* Ferenc (magyar-német). Tanárok és tanítók: dr. *Fejesné Incze* Mária r. t. (rajz), dr. *Gulyásné Benedek* Berta r. t. (mennyeségtan-természettud.), dr. *Ilyés* Endre r. t. (vallástan), *Kiss* Aranka r. t. (fizika-mennyeségtan), *F. Kiss* István r. t. (fizika-mennyeségtan), *Rácz* Erzsébet r. t. (nyelv-történettud.), *B. Szűcs* Ferenc r. t. (zene-ének), *Tóth* Árpádné r. t. (nyelv-történettud.), *Tóth* Lajos r. t. (ének-zene), *Gergely* Ilona h. gy. t., *Nánayné Pethő* Vilma gy. t., *Tóth* Katalin gy. t., *Deimné Vékey* Jolán ó. (gazdaságtan), dr. *Jánossy* Gyula ó. (egészségtan), *Labossa* Lajos ág. h. ev. hitt., dr. *Kovács* Sándor rk. hitt., *Orsa* Ágoston gk. hitt., *Derzsy* Lajos unit. hitt., *Grünhut* Henrik izr. hitt.

Az intézet 6 osztályának (IV. o. párhuzamos) 249 tanulója közül internátusban lakott 64, bejáró volt 185 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 21.300 P. — A gyakorlóiskola 3 tagozatú 92 tanulóval.

Dombóvár, Szt. Orsolya-rendi tanítónőképző-intézet. — 1927. — Ig. *Cieleszky* M. Agnéta rendfőnöknő (magyar-történettud.). Tanárok és tanítók: *Balázs* Erzsébet h. t. (magyar-történelem), *Bánfalvy* Júlia ó. (magyar-német), vitéz *Földváry* Béla ó. (természettan-földrajz), *Fürész* József rk. hitt., *Gyánti* Erzsébet ó. (latin-történelem), *Hitter* M. Aloysia gy. t., *Horváth* Ilona r. t. (mennyeségtan-fizika), *Horváth* M. Ottilia r. t. (filozófia-pedagógia), *Lagler* Olga ó. (ének), *Lőrincz* M. Viktoria gy. t., *Marczell* György ó. (rajz), *Répássy* M. Ernesztin r. t., h. ág. (filozófia-pedagógia), *Szanyi* István ó. (latin-történelem), *Gabriel* Emma h. t. (gazdaságtan).

Az intézet 5 osztályának 155 tanulója közül internátusban lakott 56, bejáró volt 99 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 12.200 P. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 65 tanulóval.

Eger, Angolkisasszonyok érseki róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1874. — Ig. *Kiszely Imre* (vallásan), megb. ig. dr. *Csanády László* (történelem-földrajz). Tanárok és tanítók: dr. *Bárányné Szétsényi Márta* ó. (magyar-történelem), dr. *M. Benes Anna* ó. (magyar-történelem), *M. Benes Mária* ó. (mennysiségtan-fizika), dr. *Bóthy Lajos* ó. rk. hitt., *M. Dorkó Etelka* testnev. tan., *Ficzél Antal* rk. hitt., *Fögelné Kaufmann Emma* ó. (ének), *Gajdáné Zbiskó Róza* ó. (gazdaságtan), *M. Heincz Vilma* ó. (német-francia), *M. Jávorszky Mária* ó. (kézimunka), *M. Kárpáti Sarolta* r. t. (mennysiségtan-fizika), *Keresztúry Mária* r. t. (mennysiségtan-természettud.), *M. Kondé Mária* r. t. (magyar-történelem), *M. Kövér Erzsébet* gy. t., *Papp-Kökényesdyné Szeőke Izabella* r. t. (rajz-kézimunka), *M. Orsovai Erzsébet* ó. (földrajz-természettud.), *M. Szabó Matild* r. t. (magyar-történettud.).

Az intézet 5 osztályának 209 tanulója közül internátusban lakott 38, bejáró volt 171 tanuló. Segélyezésben részesült 24 tanuló. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 36 tanulóval.

Esztergom, Irgalmas nővérek érseki tanítónőképző-intézete. — 1922. — Ig. *Nádlér István* (nyelv-történettud.). Tanárok és tanítók: *Fekete M. Carissima* r. t. (mennysiségtan-fizika), *Goriczky M. Salvatoris* r. t. (nyelv-történettud.), *Heitler M. Chrystophora* r. t. (pedagógia-filozófia), *Komondi M. Carmela* r. t. (rajz-kézimunka), *Lakos M. Rajmunda* r. t. (természettud.-földrajz), *Stéger M. Melánia* r. t. (magyar-német), *Szabó M. Celesta* r. t. (magyar-történelem), *Lósz Janka* h. t. (zene), *Béres István* ó. (vallásan), *Rangstein Antal* ó. rk. hitt., *Király M. Teodóra* ó. (gazdaságtan), *Kemenes Vilma* testnev. tan., *Juhász-Nyitő Alfonza* gy. t., *Süveges M. Vilhelmina* gy. t., *Torner Endre* rk. hitokt.

Az intézet 5 osztályának 207 tanulója közül internátusban lakott 124, bejáró volt 83 tanuló. Segélyezésben részesült 67 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú, 61 tanulóval. Továbbképző iskolai tanulók száma 11.

Győr, m. kir. állami tanítónőképző-intézet. — 1875. — Ig. *Berényi Irén* (mennysiségtan-természettud.). Tanárok és tanítók: *Barcsai Károly* r. t. (magyar-történet-földrajz), *Békéssyné Draskóczy Virginia* r. t. (természettud.-rajz-vegytan-fizika), *Fábián Erzsébet* r. t. (pedagógia-filozófia), *Irtzing Ferenc* r. t. (ének-zene), özv. dr. *Josipovichné Németh Irma* r. t. (természettud.-rajz-kémia), *Magyary Károly* r. t. (magyar-német), *Révész Györgyi* r. t. (rajz), *Skersil Mária* r. t. (német-magyar), *Tanács Imre* r. t. (történelem-földrajz-magyar), dr. *Tompa Margit* r. t. (kémia-fizika-természettud.), *Vargyas Mária* r. t. (magyar-történelem), *Medgyesi Ilona* h. t. (magyar-német), *Jankó László* r. t., c. ig. (ének-zene), özv. *Damaszlovszky Mihályné* gy. t., *Halmos Péter* gy. t., dr. *Weiss Andorné* nev., *Skersil Gabriella* ó. h. nev., *Kainer Gyula* rk. hitt., *Nagy Sándor* ref. hitt., *Molnár Sándor* ág. h. ev. hitt., *Faragóné Reichenfeld Hermin* izr. hitokt., dr. *Baumüllerné Révész Margit* ó. (kézimunka).

Az intézet 5 osztályának 185 tanulója közül internátusban lakott 100, bejáró volt 85 tanuló. Segélyezésben részesült 55 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 56 tanulóval.

Győr, Szt. Orsolya-rendi róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1926. — Ig. Dr. *Ragats Rezső*. Tanárok és tanítók: *Pápay M. Aquinata* r. t., h. ig. (mennysiségtan-természettud.), *Csonka M. Evangélista* r. t. (természettud.-

földrajz), *Hesz Ilona* ó. (pedagógia-filozófia), *Jagits Mária* h. t. (magyar-német), *Metzker Károly* ó. (ének), *Németh János* rk. hitt., *Schler M. Kuni-gunda* r. t. (magyar-történet), *Turóczi Mária* h. t. (rajz), *Varga M. Cecília* r. t. (ének), *Vátzy M. Terézia* gy. t., *Vendel Erzsébet* h. t. (testnevelés).

Az intézet 5 osztályának 154 tanulója közül internátusban lakott 40, bejáró volt 114 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 4900 P. — A gyakorlóiskola egy tagozatú 40 tanulóval. Továbbképzőiskolai tanulók száma 45.

Kalocsa, Iskolanövérék érseki róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1868. — Ig. Dr. *Pál Mátyás* (vallásan). Tanárok és tanítók: dr. *Albeker Károly* ó. (egészség), *Balonyi M. Abundantia* ó. (nyelv-történettud.), *Béke M. Ladisla* r. t. (német-magyar), *Borókai M. Hermina* gy. t., *Boros M. Aquella* r. t. (földrajz-természettud.), *Gajdán M. Olga* ó., *Gausz M. Dóra* r. t. (mennyiségtan-természettud.), dr. *Hevesi M. Angelika* r. t. (magyar-történelem), *Horváth Mihály* rk. hitt., *Kerényi M. Alexandrina* r. t. (rajz-kézimunka), *Kövári M. Domitia* r. t. (természettud.-kémia), *Léh M. Maristella* ó. (ének-zene), *Szabó Emilia* testnev. tan., dr. *Tukacs M. Annunciata* r. t. (pedagógia-filozófia), *Vona M. Antonetta* r. t. (gazdaságtan).

Az intézet 5 osztályának 121 tanulója közül internátusban lakott 64, bejáró volt 57 tanuló. Segélyezésben részesült 14 tanuló. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 36 tanulóval; a gyakorlati kiképzést szolgálta ezenkívül a zárdai öttanítós elemi iskola I—VI. osztálya.

Kecskemét, Angolkisasszonyok róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1918. — Ig. *Kövesdi M. Józsa* (magyar-történet-földrajz). Főnöknő: *Schul-ler M. Terézia* r. t. (magyar-történelem). Tanárok és tanítók: *Altia M. Etelka* r. t. (magyar-történet-földrajz), *Andor Mária* r. t. (magyar-történelem), dr. *Beke Ida* h. t. (magyar-történet-földrajz), *Gallatz Irma* h. t. (ének-zene), *Gömöri M. Etelka* gy. t., *Hamzáné Sándor Mária* h. t. (mennyiségtan-fizika), *Királymezey Tibor* rk. hitt., *Kocsis M. Margit* (rajz-kézimunka), *Lágyi Anna* h. t., *Lázár M. Julianna* gy. t., *Mayer Fedora* h. t. (testnevelés), *Payer M. Olga* r. t. (fizika-mennyiségtan), *Pintér M. Margit* r. t. (magyar-német), *Skultéti M. Anna* ó., dr. *Szarvas Andrásné* ó. (egészség).

Az intézet 5 osztályának 169 tanulója közül internátusban lakott 17, bejáró volt 152 tanuló. Segélyezésben részesült 11 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 63 tanulóval.

Kecskemét, Horthy Miklós ref. tanítónőképző-intézet. — 1918. — Ig. *Öllös Sarolta* (természettud.-vegytan-fizika-torna). Tanárok és tanítók: *Gulyás István Árpád* dr. r. t. (természettud.-földrajz), *Horváth Jolán* r. t. (mennyiségtan-fizika), özv. *Kerekesné Lacher Erzsébet* r. t. (magyar-történelem-földrajz-torna), *Lovass László* r. t. (ének-zene), *Pimper Erzsébet* r. t. (magyar-történelem-földrajz-torna), *Szunyoghy Farkas* r. t. (rajz), dr. *Victor Gabriella* r. t. (magyar-német), dr. *Evva Gabriella* h. t. (pedagógia-filozófia), *Magyar Ilona* gy. t., *Szabó József* gy. t., *Ballusné Szél Ilona* mb. gy. t., *Friedrich Lajos* ág. h. ev. hitt., dr. *Borsodi József* izr. hitt., *Gaál Ilona* nev., özv. dr. *Koszorus Kálmánné* nev., *Csernay Olga* mb. nev., *Köncz Éva* mb. nev., *Kovács Irén* mb. nev., dr. *Szarvasné Pályi Ilona* dr. ó. (egészség).

Az intézet 5 osztályának 197 tanulója közül internátusban lakott 128, bejáró volt 69 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 12.670 P. — A gyakorlóiskola 3 tagozatú 63 tanulóval.

Kiskunfélegyháza, Constantinum róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1909. — Ig. *Horváth* M. Ancilla int. főnöknő (történelem-francia). Tanárok és tanítók: *Karadva* M. Mercedes r. t., ig. h. (mennyeségtan-fizika), *Gaál* M. Purissima r. t. (pedagógia-filozófia), *Hrobáts* M. Antonella r. t. (mennyeségtan-fizika), *Kovács* Ferenc rk. hitt., *Magó* M. Filoména (magyar-történelem), *Moullion* M. Antónia r. t. (rajz-kézimunka), *Fork* M. Teréz h. t. (magyar-történelem-ének-zene), *Lehmann* Ilona ó. (német-magyar), *Móczár* Mária testnev. tan., *Galler* M. Bernardina ó. (gazdaságtan), *Vágó* M. Relindisz ó. (földrajz-természettud.), *Wagenblatt* M. Aquináta gy. t.

Az intézet 5 osztályának 156 tanulója közül internátusban lakott 75, bejáró volt 81 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 4412 P. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 52 tanulóval; a gyakorlati kiképzést szolgálta ezenkívül az intézettel kapcsolatos osztott elemi iskola I—IV. osztálya.

Kisvárdá, Szt. Orsolya-rendi róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1918. — Ig. *Bury* Alajos (vallásan). Tanárok és tanítók: *M. Riszner* Armella ig. h. (nyelvtudomány), *M. Durneiss* Borgia r. t. (kertészet), *M. Filetőh* Stefánia r. t. (földrajz-természettud.), *Hollós* István ó. (magyar-német), *M. Horny* Aurélia ó. (kézimunka), *M. Korcsmáros* Alfonza r. t. (fizika-mennyeségtan), *Loparits* Jolán ó. (magyar-német), *Ötömösi* Júlia r. t. (ének), *M. Szlávik* Julianna r. t. (pedagógia-filozófia), *M. Vítál* Szaniszló r. t. (történelem-magyar), *Záborszky* Irma ó. (rajz), *M. Jandrók* Rafaela gy. t., *M. Mastcsuch* Evangelista gy. t.

Az intézet 5 osztályának 153 tanulója közül internátusban lakott 76, bejáró volt 77 tanuló. Segélyezésben részesült 19 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 72 tanulóval. Továbbképző iskolai tanulók száma 23.

Kőszeg, Szent Domonkos-rendi róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1874. — Ig. *Németh* Imre (történelem-latin). Tanárok és tanítók: *Forman* János rk. hitt., *Doma* M. Angela r. t. (mennyeségtan-természettud.), *Galambos* M. Hieronyma r. t. (mennyeségtan-természettud.), *Gauzer* M. Reginálka r. t. (nyelv-történettud.), *Gosztanyi* M. Clarissa ó. (mennyeségtan-természettud.), *Hanyi* Csilla h. t. (testnevelés), *Molnár* M. Hildegárd r. t. (nyelv-történettud.), *Róth* M. Klementin r. t. (nyelv-történettud.), *Schindele* M. Remigia r. t. (mennyeségtan-természettud.), *Simon* M. Alexandra r. t. (nyelv-történettud.), *Szabó* M. Ludovika r. t. (nyelv-történettud.-zene), *Pungor* M. Sarolta gy. t., *Tax* M. Gerárda gy. t.

Az intézet 5 osztályának 162 tanulója közül internátusban lakott 109, bejáró volt 53 tanuló. Több növendék ellátási kedvezményt élvezett; ezenkívül egyéb segélyezésben részesült 51 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 50 tanulóval; a gyakorlati kiképzést szolgálta még a zárdai el. iskola V—VI. osztálya.

Miskolc, a szatmári Irgalmas nővérek érseki róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1927. — Ig. *Léko* Béla (vallásan). Tanárok és tanítók: dr. *Ábrahám* Gerő ó. (nyelv-történettud.), *Csonka* M. Avellin r. t. (földrajz-természettud.-kémia), *Fojtik* Eszter h. t. (mennyeségtan-fizika), *Földvári* Borbála h. t. (magyar-német), *Gamauf* M. Henrietta r. t. (ének-zene), *Horváth* M. Materna testnev. tan., *Melinger* Dezső ó. (rajz), *Nagy* M. Agréda r. t. (filozófia-pedagógia), *Pászti* M. Melchioris (gazdaságtan), *Zsamba* M. Doloris r. t. (nyelv-történettud.), *Pittner* M. Aloisia mb. gy. t., dr. *Krüger* Viktor ó. (egészségtan).

Az intézet 5 osztályának 216 tanulója közül internátusban lakott 19,

bejáró volt 197 tanuló. Segélyezésben részesült 14 növendék. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 35 tanulóval.

Miskolc, orth. izr. hitközség tanítónőképző-intézete. — 1929. — Ig. dr. *Serbu* Adolf (történet-földrajz). Tanárok és tanítók: dr. *Fischné* dr. *Silbermann* Alice r. t. (történelem-földrajz), *Weiszné Salamon* Etel r. t. (magyar-latin), *Ádám* Zsigmond ó. h. t. (pedagógia), *Hollós* Dénes ó. h. t. (matematika-fizika), *Markovits* Vilma ó. h. t. (természettud.-földrajz), *Löv* Gyula ó. (rajz), *Löv* Margit ó. h. t. (kézimunka), dr. *Preiszné* dr. *Holländer* Rózi ó. (magyar-német), *Radics* Jolán ó. (ének), *Wallesz* Matild ó. (mennyeiségtan-természettud.), *Fejérmé Dévai* Ella megb. gy. t., *Kardosné Lengyel* Erzsébet mb. gy. t., dr. *Spira* Olga ó. (egészségtan), *Klein* Károly izr. hitt., *Hronyecz* Pál ág. h. ev. hitt., *Sivák* István rk. hitt., *Szabó* István ref. hitt.

Az intézet 5 osztályának 139 bejáró tanulója volt. A tanulók megközelítőleg 5000 P értékű segélyezésben részesültek. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 21 tanulóval; a gyakorlati kiképzést szolgálta ezenkívül az izr. elemi iskola III. és V—VI. osztálya.

Nyíregyháza, Kálvineum ref. tanítónőképző-intézete. — 1928. — Mb. ig. dr. *Ferenczy* Károly (vallásan). Tanárok és tanítók: *Nagy* Vilmos r. t. (latin-magyar), *Széll* Júlia r. t. (történelem-földrajz), *Nyulasi* Imre r. t. (mennyeiségtan-fizika), *Vikár* Sándor r. t. (ének-zene), *Nyulasiné Tóth* Erzsébet h. t. (magyar-német), *Porzsolt* István h. t. (magyar-német), *Arany* Irma h. t. (torna), dr. *Kovács* Lajos h. t. (természettud.-földrajz), *Tompáné Erdei* Erzsébet mb. gy. t., *Mudronyné Varga* Alice gy. t., *Osváth* Sándorné ó. (kézimunka), *Tóth* Ilona ó. (rajz), dr. *Pataky* Tibor ó. (egészségtan), dr. *Bernstein* Béla izr. hitt., *Darányi* Zoltán rk. hitt., *Kopcsó* János ág. h. ev. hitt., *Tótin* Pál gk. hitt.

Az intézet 5 osztályának 200 tanulója közül internátusban lakott 70, bejáró volt 130 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 61 tanulóval.

Pápa, Ranolder-intézeti róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1902. — Ig. *Wimmer* Károly (hittan-magyar-történelem). Tanárok és tanítók: *Büchler* E. Charitas r. t. (nyelv-történettud.), dr. *Domonkos* Géza ó. (egészségtan), *Florkievicz* Ágnes r. t. (nyelv-történettud.), *Hiller* Annunciata r. t. (nyelv-történettud.), *Hoffmann* Erzsébet r. t. (mennyeiségtan-természettud.), *Klein* Candida ó. (torna), *Maráczy* Margit r. t. (magyar nyelv), *Molnár* Lujza gy. t., *Nagy* Kornélia r. t. (mennyeiségtan-természettud.), *Nemcsicsné Széptóth* Mária r. t. (ének-zene), *Polacsek* Stella r. t. (nyelv-történettud.), *Sághi* Alojzia ó. (mennyeiségtan-természettud.).

Az intézet 5 osztályának 151 tanulója közül internátusban lakott 99, bejáró volt 52 tanuló. Segélyezésben részesült 72 növendék. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 42 tanulóval.

Pápa, dunántúli ref. egyházkerületi tanítónőképző-intézet. — 1902. — Ig. dr. *Kőrös* Endre c. főig. (magyar-német). Tanárok és tanítók: *Kutassy* Mária r. t. (mennyeiségtan-természettud.-torna), *Geöbel* Ilona r. t. (mennyeiségtan-természettud.-torna), *Gölöncsér* Júlia ó. (testnevelés), *Lauer* Gizella ó. (rajz-kézimunka), *Lux* Lajos András r. t. (mennyeiségtan-természettud.), *Máchik* Ida r. t. (történet-földrajz), *Pentz* Ilona r. t. (magyar-német), *Ritoók* István r. t. (nyelv-történettud.-ének-zene), *Varga* Gyula r. t. (történet-földrajz), *Vargáné Horváth* Irén ó. (kézimunka), dr. *Bacza* Dezső rk. hitt., *Bárány* László ág. h. ev. hitt., *Günsberger* Dávid izr. hitt., *Czucz* Emma gy. t.

Az intézet 5 osztályának 137 tanulója közül internátusban lakott 58, bejáró volt 79 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 12.628 P. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 35 tanulóval.

Pécs, Miasszonyunkról nev. női kanonok-rend róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1895. — Ig. Vörös M. Valéria (magyar-történet). Tanárok és tanítók: *Bredschneider* M. Ilona ó. (magyar-német), *Doly* M. Júlia ó. (magyar-történet), *Domosvay* Lajos rk. hitt., dr. *Falcsikne Vrabely* Vera dr. ó. (természettud.-kémia), *Fejes* M. Imelda ó. (magyar-történet-francia), dr. *Gottesmann* Jolán ó. (történelem-földrajz), *Gritzmann* M. Foreria r. t. (magyar-történet-zene), *Major* M. Alexia ó. (pedagógia-filozófia), *Mayer* M. Ignácia ó. (kézimunka), *Németh* M. Filoména r. t. (magyar-történet), *Pap* M. Teréz r. t. (pedagógia-filozófia), *Somogyi* Géza ó. (történet-földrajz), *Szabó* M. Xavéria r. t. (mennyeiségtan-természettud.), *Szaichné Brösztl* Irén ó. (gazdaságtan), *Vörös* M. Emerika r. t. (mennyeiségtan-természettud.), *Weber* M. Aquinata r. t., *Horváth* M. Maura gy. t., *Gelencsér* M. Gabriella gy. t.

Az intézet 5 osztályának 167 tanulója közül internátusban lakott 40, bejáró volt 127 tanuló. A tanulók segélyezésének megközelítő értéke 4959 P. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 36 tanulóval.

Sopron, Isteni Megváltó Leányai róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1899. — Ig. *Feichtinger* Mátyás (vallásan). Tanárok és tanítók: *Bohnenstingl* M. Theonia r. t. (pedagógia-filozófia), *Borsiczky* Oszkár ó. (mennyeiségtan-fizika), *Druga* M. Albina r. t. (rajz-kézimunka), *Gulyás* M. Jolánta r. t., h. ig. (mennyeiségtan-természettud.), *Gulyás* M. Petrína r. t. (nyelv-történettud.), *Horváth* M. Augusztina ó. (mennyeiségtan-természettud.), dr. *Medl* János rk. hitt., *Király* M. Adél gy. t., *Pesut* M. Siegfrieda r. t. (nyelv-történettud.-torna), *Poór* M. Alexandra gy. t., *Rajczy* M. Mechtildis r. t. (pedagógia), *Schmidt* M. Ariadne r. t. (mennyeiség-történettud.), *Pintér* M. Engratia gy. t., *Tóth* M. Marianne r. t. (nyelv-történettud.), *Wallner* M. Gratiána ó. (nyelv-történettud.), *Wekerle* M. Blandine r. t. (mennyeiségtan-természettud.).

Az intézet 5 osztályának 166 tanulója közül internátusban lakott 104, bejáró volt 62 tanuló. Segélyezésben részesült az apácájelölteken kívül 28 tanuló. — A gyakorlóiskola 3 tagozatú 158 tanulóval.

Sopron, Szt. Orsolya-rendi róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1864. — Ig. M. *Fahrman* Angela (matematika-fizika). Tanárok és tanítók: M. *Bartha* Capistrana r. t. (nyelv-történettud.), Sr. *Bódi* Paula r. t. (gazdaságtan), M. *Czikó* Alphonsa r. t. (képzőművészet), *Fekete* Kálmán rk. hitt., M. *Pelle* Ignatia r. t. (mennyeiségtan-természettud.-torna), M. *Vavrincz* Dionysia r. t. (ének-zene), M. *Varga* Margit nev., *Fodor* Erzsébet h. t. (földrajz-történet), M. *Hencz* Augustina r. t. (mennyeiségtan-természettud.-torna), *Plander* Katalin h. t. (természettud.-földrajz-vegytan-torna), M. *Szalay* Eugénia r. t. (matematika-fizika), M. *Horváth* Magdolna gy. t., Sr. *Józsa* Otília gy. t.

Az intézet 5 osztályának 114 tanulója közül internátusban lakott 45, bejáró volt 69 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 111 tanulóval.

Szarvas, ág. h. ev. tanítónőképző-intézet. — 1862. — Ig. *Kiss* Sándor (történet-földrajz). Tanárok és tanítók: *Levi* Ernő r. t. (nyelv-történettud.), *Lipter* Melánia r. t. (magyar-német), *Medveczky* Júlia h. t. (mennyeiségtan-fizika), *Miklós* Ida r. t. (rajz), vitéz *Szomjas* Frigyes r. t. (nyelv-történettud.-zene), *Tömörkényi* Dezső r. t. (nyelv-történettud.), dr. *Veress*

Amália r. t. (természetrájk-vegytan), *Remenyik* László gy. t., *Povázzay* Edit nev., *Sass* Mária nev., *Varga* Etel ó. (földrajz-természetrájk), *Bartos* Irén ó. (gazdaságtan), *Westsik* Irén ó. (gazdaságtan), *Korim* Kálmán ág. h. ev. hitt., *Halász Szabó* Imre ref. hitt., *Szvetits* Viktor rk. hitt.

Az intézet 5 osztályának 143 tanulója közül internátusban lakott 94, bejáró volt 49 tanuló. Segélyezésben 55 tanuló részesült. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 59 tanulóval.

Szeged, Miasszonyunkról nevezett szegény Iskolanővérek róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1900. — Ig. *Gyöngyösi* M. Piroska (nyelv-történettud.). Tanárok és tanítók: *Kiss* István r. t. ig. h. (hittan), *Dostal* M. Lygia r. t. (ének), *Dusa* M. Evangelista r. t. (kémia-fizika), *Fábián* M. Gonzága ó. (ének-zene), *Füzesséry* M. Adorata r. t. (magyar-történet), *Hoszták* M. Bernáta r. t. (gazdaságtan), *Jónás* M. Hedvig gy. t., *Józsa* M. Consolata r. t. (természetrájk-kémia), *Kelemen* M. Adrienne ó. (magyar-történet-földrajz), *Kiss* M. Viktoria ó. (kézimunka), *Köszegi* M. Clementia r. t. (magyar-német), *Nacsá* M. Adalberta r. t. (filozófia-pedagógia), *Szöke* M. Jozefin ó. (torna-nyelv-történettud.), *Vácz* M. Genovéva ó. (francia).

Az intézet 5 osztályának 209 tanulója közül internátusban lakott 70, bejáró volt 139 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 1670 P. — A gyakorló iskola 1 tagozatú 33 tanulóval. Továbbképző iskolai tanulók száma 29. A gyakorlati kiképzést szolgálta még a szeged-alsóvárosi rk. elemi leányiskola valamennyi osztálya. — Apponyi kollégiumi didaktikai gyakorlatok.

Székesfehérvár, Ferenc József Nőnevelő-Intézet róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1930. — Ig. *Grész* Leó (mennysiségtan-természettan.) Ig. h. *Erdélyi* M. Eustella int. főnöknő. Tanárok és tanítók: *Györgyi* János rk. hitt., *Pischl* M. Sigisberta r. t. (kézimunka), *Plavits* M. Fremiota r. t. (földrajz-természetrájk-vegytan), *Pragner* M. Mansueta r. t. (mennysiségtan-természettan), *Simon* M. Metilla r. t. (filozófia-pedagógia), *Barényi* Margit h. t. (zene-ének), *Mészáros* Júlia h. t. (történelem-földrajz), *Mézes* Etelka h. t. (magyar-német), dr. *Sinkovits* Dániel ó. (természetrájk-vegytan-fizika), *Tikor* Gábor ó. (rajz), *Tuboly* Jenő ó. (gazdaságtan), *Bárdossy* Mária testnev. tan., *Pap* M. Rogella gy. t., *Gábiel* M. Georgia nev., *Kuncsek* M. Silvéria nev.

Az intézet 4 osztályának 143 tanulója közül internátusban lakott 48, bejáró volt 95 tanuló. A növendékek segélyezésének megközelítő értéke 1660 P. — A gyakorlóiskola 1 tagozatú 31 tanulóval.

Veszprém, Angolkisasszonyok „Sancta Maria“ intézetének róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1894. — Ig. M. *Ghimessy* Mária (nyelv-történettud.). Tanárok és tanítók: *Cserny* Irén ó. (mennysiségtan-fizika), dr. *Fojt* Jenő ó. (egészségtan), *Gaál* Sándor ó. (ének-zene), dr. *Gludovác* József rk. hitt., M. *Balogh* Mária r. t. (nyelv-történettud.), M. *Kayser* Karolina r. t. (nyelv-történettud.), M. *Pongrácz* Izabella ó. (kézimunka), M. *Schandl* Rózsi r. t. (nyelv-történettud.), M. *Stingl* Janka r. t. (földrajz-természetrájk-kémia), M. *Wienberg* Olga r. t. (mennysiségtan-fizika), *Günther* Jolán gy. t. (mennysiségtan-fizika), Sr. *Sipos* Anna gy. t.

Az intézet 5 osztályának 108 tanulója közül internátusban lakott 35, bejáró volt 73 tanuló. Segélyezésben részesült 7 tanuló. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 42 tanulóval.

Zalaegerszeg, Notre Dame róm. kat. tanítónőképző-intézet. — 1929. — Ig. dr. *Istvánfi* József (történettud.-latin). Tanárok és tanítók: *Auffen-*

berg M. Pia r. t. (mennyeségtan-fizika), Barta M. Magdolna r. t. (ének-zene), Bozóky M. Augusta r. t. (nyelv-történettud.), Braunecker M. du S. Coeur r. t. (magyar-német), Csomay M. Gonzága r. t. (pedagógia-filozófia), Joób Irén ó. (kémia-természettud.), dr. Iszak Károly rk. hitt., Király Erzsébet ó. (rajz), Kulicz M. Teréz r. t. (történettud.-földrajz), Mahl M. Hildegárd r. t. (nyelv-történettud.), Schreiner M. Benigna ó., dr. Szirmai Géza ó. (egészségtan), Turcsányi Sipos Margit h. t. (pedagógia-filozófia), Dittrich M. Berchmans gy. t., Mozsolics Magda gy. t.

Az intézet 5 osztályának 152 tanulója közül internátusban lakott 70, bejáró volt 82 tanuló. Segélyezésben részesült 33 tanuló, túlnyomólag hadiárva. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 52 tanulóval.

Zsámbék, Keresztes Nővérek róm. kat. tanítónőképző-intézete. — 1929. — Ig. Kerner M. Lucia (kémia-természettud.). Tanárok és tanítók: dr. Halmos Béla rk. hitt., Hegyei M. Inviolata r. t. (kézimunka), Müllmann M. Benigna r. t. (földrajz-természettud.), Röland M. Ottilia r. t. (neveléstud.), Schmidt M. Nóra r. t. (mennyeségtan-fizika), Taraszovits M. Ernesztina r. t. (történettud.-magyar), Gázsó M. Illuminata h. t. (ének), Pap M. Vilma ó. (mennyeségtan-természettud.), Radich Márta ó. (történettud.-földrajz), Thüringer M. Adrienne ó. (nyelv-történettud.), Kőszegi Ilona ó. (gazdaságtan), Recktenwald M. Clementia ó. (kézimunka), Horváth M. Beata gy. t., Punek Ilona gy. t.

Az intézet 5 osztályának 160 tanulója közül internátusban lakott 134, bejáró volt 26 tanuló. Különböző segélyekben 22 tanuló részesült. — A gyakorlóiskola 2 tagozatú 65 tanulóval.

3. Óvónőképző-intézetek.

(A városok betűrendjében.)

Budapest, III. ker., Pauli Szent Vincéről nevezett Irgalmas Nővérek róm. kat. óvónőképző-intézete. — 1929. — Ig. Pumb Augusztina (pedagógia-filozófia). Dobrowsky Irén int. főnöknő r. t. Tanárok és tanítók: Dalnokiné Nagy Aglája h. t. (rajz), Forstner Ilona ó. (mennyeségtan-fizika), Gaál Berta m. ó., Jámbory Gabriella ó. (ének-zene), Jávör Mihály rk. hitt., Nagy Anna h. t. (ének-zene), Papp Mária r. t. (magyar-történettud.), Vicenty Lászlóné ó. (testnevelés).

Az intézet 3 osztályának (III. o. szünetel) 96 tanulója közül internátusban lakott 74, bejáró volt 22 tanuló. — A mintaóvoda 2 tagozatú 86 gyermekkel.

Budapest, VII. ker., m. kir. állami óvónőképző-intézet. — 1837. — Ig. Végh József (magyar nyelv és történettud.). Tanárok és tanítók: Adamovitsné Gludovác Emma r. t. (nyelv-történettud.), dr. Bató László r. t. (zene), Gyurjács András r. t. (magyar-történettud.-földrajz), özv. dr. Gerencsérné Szántó Jolán ó. h. t. (mennyeségtan-fizika), dr. Inczéné Méray Irén r. t. (nyelv-történettud.), vitéz Komárnoky Gyula r. t. (rajz-kézimunka), Nagyné Nádor Margit r. t. (ének), Patyiné Láng Mária r. t. (nyelv-történettud.), Rojkó Antal r. t. (természettud.), dr. Tóth Antal r. t. (pedagógia-filozófia-torna), Katona Margit h. t. (természettud.), Pataky Ilona h. t. (magyar nyelv-történettud.), Legány Ilona m. ó., Gyöngyössy Erzsébet m. ó., dr. Demjanovich Emil ó. (egészségtan), Bánfy I. Dezső rk. hitt.,

Takáts Károly ref. hitt., *Lamnek* Vilmos ág. h. ev. hitt., dr. *Sztankay* Andor gk. hitt., *Sós* Simon izr. hitt., *Kovács* Irén nev.

Az intézet 5 osztályának (III. o. párhuzamos a megszüntetett hódmezővásárhelyi intézet növendékeiből) 162 tanulója közül internátusban lakott 45, bejáró volt 117 tanuló. Köztartási segélyben részesült 20 tanuló; egyéb segélyek megközelítő értéke 704 P. — A gyakorló mintaóvoda 2 tagozatú 67 gyermekkel.

Kalocsa, Iskolanővérek érseki róm. kat. óvónőképző-intézete. — 1877. — Ig. dr. *Pál* Mátyás. Tanárok és tanítók: dr. *Albeker* Károly ó. (egészségtan), *Boros* M. Aquella ó. (földrajz-természettan), *Harmat* M. Gaudioza r. t. (nyelv-történettud.-ének-zene), *Horváth* Mihály rk. hitt., *Kézai* M. Prudencia r. t. (nyelv-történettud.), *Kővári* M. Domitia ó. (természettan-kémia), *Morell* M. Natália r. t. (kézimunka), *Patócs* M. Norbertina m. o., *Szabó* Emilia h. t. (testnevelés), *Szőnyi* M. Concessa r. t. (pedagógia-filozófia), *Vona* M. Antonetta ó. (gazdaságtan).

Az intézet 4 osztályának 63 tanulója közül internátusban lakott 37, bejáró volt 26 tanuló. Segélyezésben részesült 6 tanuló. — A gyakorló mintaóvoda 2 tagozatú 86 gyermekkel.

Sopron, Isteni Megváltó Leányai róm. kat. óvónőképző-intézete. — 1900. — Ig. *Feichtinger* Mátyás (vallásan). Tanárok és tanítók: dr. *Prajner* Pál rk. hitt., *Druga* M. Albina r. t. (rajz-kézimunka), *Rajczy* M. Mechtildis r. t. (nyelv-történettud.), *Schmidt* M. Ariadne r. t. (menniségtan-természettud.-torna), *Wekerle* M. Blandina r. t. (menniségtan-természettud.), *Gebhardt* M. Ottilia ó. (nyelv-történettud.) *Huszár* M. Mansueta ó. (kézimunka), *Skerlán* Gyula ó. (ének-zene), *Bóna* M. Rozália m. ó., *Mumár* Mária m. ó., *Hauzman* Károly ág. h. ev. hitt., *Maller* Kálmán ref. hitt., *Lantos* Jakab izr. hitt.

Az intézet 2 osztályának (II., III. o. szünetelt) 65 tanulója közül internátusban lakott 36, bejáró volt 29 tanuló. Segélyezésben részesült 28 tanuló. — A gyakorlóóvoda 1 tagozatú 88 gyermekkel.

4. Szolgálatot más beosztásban teljesítő állami tanítóképző-intézeti igazgatók és tanárok.

Dr. *Szémán* István igazgató, pápai prelátus (gör. kat. apostoli adminisztrátúra, Miskolc). — Dr. *Blaskovich* Edit r. t. (Új Iskola, Budapest). — *Gyulainé Grátz* Márta r. t. (polg. leányiskola, Szeged). — Dr. *Kéz* Andor r. t., egyet. magántanár (egyet. földrajzi intézet, Budapest). — *Fogassy* Ödön r. t. (Tanárképző Főisk. gyak. polg. isk., Szeged). — *Korber* Aranka r. t. (polg. isk., Magyaróvár). — *Pfalz* György r. t. (polg. isk., Mohács). — *Drozdy* Gyula gy. t. (Néptanítók Lapja, Budapest).

IV. A főigazgatóság felügyelete és irányítása alá tartozó intézetek 1933/34. isk. évi statisztikai adatainak összesítése.

1. Az iskolák száma. A tanító- és tanítónőképző-intézetek kir. főigazgatóságának felügyelete és irányítása alá az 1933/34. isk. évben 59 intézet tartozott: 19 tanítóképző, 36 tanítónőképző és 4 óvónőképző. Ezek közül 57 intézet internátussal működik (a bpesti VII. ker. állami és a miskolci izr. tanítónőképző-intézetnek nincs internátusa). Az internátusban lakó tanulók összes száma 4180, vagyis a 9950-es tanulói létszám 42%-a.

2. Az iskolák fenntartói. A 19 tanítóképző közül állami intézet 7, róm. kat. 6, ref. 3, ág. h. ev. 2, izr. 1. — A 36 tanítónőképző közül állami intézet 4, róm. kat. 26,* ref. 4, ág. h. ev. 1, izr. 1. — A 4 óvónőképző közül állami 1, róm. kat. 3. — Az összesen 59 intézet közül állami 12, róm. kat. 35, ref. 7, ág. h. ev. 3, izr. 2. — Százalékban állami intézet 20.3%, róm. kat. 59.3%, ref. 11.8%, ág. h. ev. 5.1%, izr. 3.4%.

3. Az oktatókra és tanulókra vonatkozó statisztikai adatokat a mellékelt táblázatok tüntetik fel.

* A róm. kat. tanítónő- és óvónőképző-intézetek közül a bajai, kalocsai és kiskunfélegyházi intézeteket a *Miasszonyunkról nevezett szegény iskolánénék*, a bpesti IV. ker., egri, kecskeméti és veszprémi intézeteket az *Angolkisasszonyok Bold. Szűz Mária Társasága*, a debreceni és szegedi intézeteket a *Miasszonyunkról nevezett szegény iskolánővérek* (Temesvár), a pécsi és zalaegerszegi intézeteket a *Miasszonyunkról nevezett női kano-nokrend*, a kőszegi intézetet a *Szt. Domonkosrendi szerzetesnők*, a bpesti II. ker., dombóvári, győri, kisvárdai és soproni intézeteket a *Szt. Orsolya-rend*, a soproni tanítónő- és óvónőképző, valamint a bpesti I. ker. intéze-teket az *Isteni Megváltó Leányai szerzetesrend*, a bpesti III. ker. óvónő-képző-, a bpesti IX. ker. tanítónőképző- és a pápai tanítónőképző-intéze-teket a *Pauli Szt. Vincéről nevezett irgalmas nővérek*, az esztergomi, mis-kolci és székesfehérvári intézeteket a *szatmári irgalmas nővérek*, a zsám-béki intézetet a *Keresztes Nővérek*, végül a bpesti VI. ker. intézetet a *Salvator Nővérek* tartják fenn.

Tartalomjegyzék.

I. Az 1933/34. iskolai év összefoglaló áttekintése	3
II. A tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek kir. főigazgatóságának személyzete	8
III. A főigazgatóság felügyelete alá tartozó intézetek.	
1. Tanítóképző-intézetek	9
2. Tanítónőképző-intézetek	14
3. Óvónőképző-intézetek	24
4. Szolgálatot más beosztásban teljesítő áll. tanítóképző-intézeti igazgatók és tanárok	25
IV. A főigazgatóság felügyelete és irányítása alá tartozó intézetek 1933/34. évi statisztikai adatainak összesítése	26

B/1377

1-

1-

